विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

Disaster Preparedness and Response Plan (DPRP)

२०७९

बेलका नगरपालिका

२०७९

दस्तावेज : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९

प्रकाशक : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, बेलका नगरपालिका, उदयपुर

प्रकाशन मिति : २०७९

प्राविधिक सहयोग : यो योजनाको निर्माण बेलका नगरपालिकास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, Action Against Hunger र साहारा नेपाल आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा निर्माण गरिएको हो

सर्वाधिकार :

बेलका नगरपालिका
उदयपुर

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग :

बेलका नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रामपुर, उदयपुर
२०७३

प. सं. २०७९/०८० (नगरप्रमुखको सचिवालय)

च. नं.

कोशी प्रदेश, नेपाल

मितिः २०८०/०२/३२

शुभकामना सन्देश

बेलका नगरपालिकाको **विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९** तयार गरी यहाँहरू साम् प्रस्तुत गर्न पाउँदा खुसी लागेको छ । बेलका नगरपालिकामा प्रत्येक वर्ष बाढी, पहिरो, आगलागी, जङ्गली जनावरको आतङ्क, सर्पदंश, हावाहुरी, चट्याङ, कृषिबालीमा लाग्ने रोग र सडक दुर्घटना जस्ता विपद्बाट जनधनको क्षति भइरहेको छ । विपद् व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्तरको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना एउटा महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा रहेको छ । विगत्को विपद्बाट सिकाइ तथा नयाँ ऐन, नियमलाई आत्मसात् गरी स्थानीय तहबाट समन्वयात्मक भूमिकालाई थप प्रभावकारी र अझ जिम्मेवार बनाउन यस नगरपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका क्षेत्रमा कार्यरत सङ्घसंस्थाहरूको सहकार्यमा यस नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ ।

यो योजनाले आउन सक्ने सम्भावना भएका प्रकोपहरूका असरहरू कम गर्ने र विकासका कार्यक्रम तथा योजनाहरूमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका प्रयासहरूलाई मूल प्रवाहीकरण गर्ने नगरपालिकाको रणनीति रहेको छ । कम गर्न सम्भव नभएको विपद्जन्य प्रकोप घटनाहरूमा प्रभावकारी प्रतिकार्य आवश्यक रहेको हुँदा यो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले सहयोग पुऱ्याउनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।
योजना तयार गर्नका लागि नेतृत्व र समन्वय गर्नु हुने नगरपालिकाका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू, विभिन्न राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू साथै आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउने Action Against Hunger र सहारा नेपाल लगायत योजना निर्माण प्रक्रियामा संलग्न सबै सरोकारवालाहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । योजना कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाका सबै सरोकारवालाहरूका साथसाथै प्रदेश र सङ्घीय सरकारबाट यथेष्ट सहयोग मिल्नेछ भन्ने अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद ।

श्री अशोक कार्की
नगर प्रमुख

अशोक कार्की
नगर प्रमुख

बेलका नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रामपुर, उदयपुर
२०७३

प. सं. २०७९/०८० (उपप्रमुखको सचिवालय)

च. नं.

कोशी प्रदेश, नेपाल

मिति: २०८०/०२/३२

शुभकामना सन्देश

बेलका नगरपालिका बहु प्रकोपको जोखिममा रहेको नगरपालिका हो । यस नगरपालिकामा बाढी, पहिरो, आगलागी, जङ्गली जनावरको आतङ्क, सर्पदंश, हावाहुरी, चट्याङ, कृषिबालीमा लाग्ने रोग र सडक दुर्घटना जस्ता प्रकोपहरूको उच्च जोखिममा रहेको छ । यस सन्दर्भमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०७६ ले बेलका नगरपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयगत क्षेत्रको सहभागितामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने व्यवस्था गरेको छ । निर्देशिका बमोजिम विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ निर्माण हुँदा अत्यन्त खुसी लागेको छ । विपद्बाट हुन सक्ने सम्भावित मानवीय तथा धनसम्पत्तिको क्षति र आधारभूत पूर्वाधारहरूमा हानी नोक्सानी कम गर्नको साथै विपद्को समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न विपद् पूर्वतयारीको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । तसर्थ विपद् पूर्वतयारी तथा आकस्मिक प्रतिकार्यलाई मजबुद बनाउन जरुरी छ । योजनाबद्ध रूपमा अगाडि बढ्नाले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संलग्न सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूको जिम्मेवारी प्रस्ट किटान गरी विपद् प्रतिकार्यको समयमा समन्वयात्मक प्रतिकार्य गर्नलाई यस योजनाले सहयोग पुऱ्याउने कुरामा हामीले विश्वास लिएका छौं ।

योजना तयार गर्ने क्रममा सहयोग गर्ने संस्था, युवाक्लब, पत्रकार, महिला, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, राजनीतिक दल, गैरसरकारी सङ्घ, स्थानीय सरकार, सरोकारवाला सङ्घ संस्थाहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै योजना तयार गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने सहयोगी संस्था Action Against Hunger र सहारा नेपाल र योजना निर्माण प्रक्रियामा संलग्न सबै सरोकारवालाहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा यस योजनाले विपद्को समयमा गरिने प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यलाई सहज र योजनाबद्ध गर्न मदत गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद ।

श्री जिरा राई
नगर उप-प्रमुख

जिरा राई
नगर उप प्रमुख

शब्द सङ्क्षेप

कृ.ज्ञा.के.स.का.	कृषि ज्ञान केन्द्र वा सम्पर्क कार्यालय
ला.पा	स्थानीय अनुकूलन योजना
शि.वि.स.ए.	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइ
त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
जि.प्रा.का:	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय
जि.प्र.का:	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
जि.प्र.का:	जिल्ला प्रहरी कार्यालय
जि.व.का:	जिल्ला वन कार्यालय
जि.ज.स्वा.का:	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
जि.भू.का:	जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय
जि.स.स.का	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय
जि.स.स.	जिल्ला समन्वय समिति
प्रा.क्र.:	प्राथमिकता क्रम
प्रा.वि:	प्राथमिक विद्यालय
ना.पा	राष्ट्रिय अनुकूलन योजना
न.पा.	नगरपालिका
ने.से.	नेपाली सेना
ने.रे.सो.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
मा.वि:	माध्यामिक विद्यालय
आ.व.	आर्थिक वर्ष
स.प्र.ब:	सशस्त्र प्रहरी बल
स्वा.से.	स्वास्थ्य सेवा
CCA	Climate Change Adaptation
CDMC	Community Disaster Management Committee
DPRP	District Disaster Preparedness and Response Plan
DRR	Disaster Risk Reduction
LDCRP	Local Disaster and Climate Resilience Plan
LDMC	Local Disaster Management Committee
RRT	Rapid Response Team
VCA	Vulnerability Capacity Assessment
WDCRP	Ward Disaster and Climate Resilience Plan
WDMC	Ward Disaster Management Committee

विषय-सूची

परिच्छेद १ः प्रारम्भिक 9

१.१ पृष्ठभूमि 9

१.२ योजनाको उद्देश्य 9

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया 10

(क) नगर विपद् व्यवस्थापन समितिसँग प्रारम्भिक समन्वय बैठक 10

(ख) आधारभूत अध्ययन : 10

(ग) विषयगत क्षेत्रहरूको बैठक 11

(घ) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तया 11

(ङ) पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयार 11

(च) योजनाको स्वीकृति 11

परिच्छेद २ः विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था 12

२.१ नगरपालिकोको सङ्क्षित परिचय 12

२.१.१ नगरपालिकाको जानसाङ्खिक विवरण : 12

२.२ नगरपालिकमा विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरू : 13

२.२.१ सङ्कटासन्नता स्तरीकरण : 13

२.३ विगतका विपद्को अवस्था विश्लेषण 13

२.४ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभावित क्षेत्र 19

२.५ प्रकोपहरूको सम्भाव्य जोखिम विश्लेषण 19

२.६ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था 20

२.७ नीतिगत कानुनी तथा संस्थागत व्यवस्था 20

२.८ विषयगत क्षेत्रहरू तथा जिम्मेवार निकाय 20

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार 20

(ख) खाद्य तथा कृषि 20

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण 20

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन 21

(ङ) आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री 21

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा 21

(छ) आपत्कालीन शिक्षा 21

(ज) शीघ्र पुनर्लाभ 21

परिच्छेद ३ः विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना 22

३.१ विषयतग क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 22

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 22

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 24

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 25

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 25

(ङ) आपत्कालीन आश्रय, गैर-खाद्य सामग्री तथा शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 26

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 27

(छ) आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना 28

३.२ विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 28

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 29

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 30

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 30

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 31

(ङ) आपत्कालीन आश्रय , गैर-खाद्य सामग्री तथा शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 32

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 33

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना 34

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना 34

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 34

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 35

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 36

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 36

(ङ) आपत्कालीन आश्रय, गैर-खाद्य सामग्री तथा शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 37

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 37

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना 38

परिच्छेद ४: बन्दोबस्तीका सामग्री आँकलन तथा आवश्यकताको लेखाजोखा 39

४.१. विषयगत क्षेत्रअन्तर्गत रहेका सामग्रीगत स्रोत/साधनको वर्तमान अवस्था विषयगत क्षेत्रअन्तर्गत रहेका स्रोत, साधनको विवरण...... 39

४.१.२ खोज तथा उद्धार सामग्रीको विवरण 39

४.२. विपद् प्रतिकार्यका लागि दक्ष जनशक्ति........ 40

४.३. बन्दोबस्तीका सामग्रीको आँकलन........ 40

(क) गैर-खाद्य सामग्री भन्डारनस्थल 40

(ख) मानवीय सहायता स्थल........ 41

४.४. थप आवश्यकता र अनुमानित लागत 41

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत 41

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्र अन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत........ 42

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत 42

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्र स्रोत, साधनको थप आवश्यकता र लागत........ 42

(ङ) आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत साधनको थप आवश्यकता र लागत........ 42

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत 42

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत 43

(ज) शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत........ 43

परिच्छेद ५: विविध 44
५.१ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि 44
५.२ विपद्को समयमा राहत सहयोग प्रदान गर्ने मापदण्ड 44
५.२.१ गैरखाद्य सामग्री विवरण/परिमाण - प्रति घरपरिवार (६ जना) 44
५.२.२ कोभिडजस्ता माहामारीको हकमा 47
५.२.३ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य 47
५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइ योजना 47
५.३.१. लक्ष्य र सूचकहरू 47
५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र परिमार्जन 48
५.३.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना 48
अनुसूचीहरू ६ 49
अनुसूची ६.१ निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण 49
अनुसूची ६.२ नगर विपद् व्यवस्थापन समिति 51
अनुसूची ६.३ सर्वेक्षण टोलीका सदस्यहरू (विपद्पश्चात् तत्काल परिचालन हुनका लागि 53
अनुसूची ६.४ नगरपालिकामा सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवा 53
अनुसूची ६.५ स्वास्थ्यकर्मीहरूको विवरण 53
सन्दर्भ सामग्री 64

परिच्छेद १: प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापन स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीको रूपमा सूचीकृत गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न सङ्घ, प्रदेश, र स्थानीय तहमा नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरू तर्जुमा भएको छन् । साथै विपद् व्यवस्थापनका लागि केन्द्रदेखि समुदाय तहसम्म विभिन्न संस्थागत संरचना गठन गरी क्रियाशील रहेका छन् । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि यस्तै संरचनामध्ये एक हो । स्थानीय तहमा हुने विपद् व्यवस्थापनको सन्दर्भमा यस समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । स्थानीय तहमा गरिने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पन्न गर्न समितिले यससम्बन्धी छुट्टै योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने हुन्छ । विद्यमान कानूनी व्यवस्था अनुरूप समेत स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक रहेको छ ।

जलवायु परिवर्तन तथा अन्य विभिन्न कारणबाट संसारमा प्रकोप जोखिमको अवस्था बर्सेनी वृद्धि हुने गरेको छ । बेलका नगरपालिका पनि यस्ता प्रकोप जोखिमहरूबाट अछुतो रहन सकको छैन । बेलका नगरपालिकामा विपद्‌बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न, विपद्‌को प्रतिकार्य र पुनर्लाभ योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

बेलका नगरपालिका विभिन्न प्राकृतिक तथा गैर-प्राकृतिक प्रकोपहरूबाट प्रभावित हुने गर्छ । बेलका नगरपालिकाको विपद् जोखिम पार्श्वचित्रमा उल्लेख भएअनुसार बाढीले उल्लेख्य मात्रामा जनधनको क्षति गर्छ । त्यसैगरी, पहिरो, आगलागी, डढेलो, सडक दुर्घटना, चट्याङ, सर्पदंश, जनावर आतङ्क र कृषि बालीमा हुने रोगकिराजस्ता प्रकोपहरूले पनि नोक्सान गरिरहेका छन् ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ उपदफा (२) नं र सङ्घीय प्रणालीबमोजिम स्थानीय तहको विपद् व्यवस्थापन अधिकार, जिम्मेवारी र दायित्व बहन गर्न विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ अनुरूप बेलका नगरपालिकाको यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरेको छ । यो योजनाको कार्यान्वयन तत्काल सुरु गरिनेछ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

यस बेलका नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापनको पूर्वतयारी र यससम्बन्धी प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाई सम्भावित जनधनको क्षति कम गर्नु यस योजनाको मुख्य उद्देश्य हो । यसका अन्य उद्देश्यहरू देहायबमोजिम रहेका छन् ।

क) विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयगत क्षेत्रहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु,

ख) विपद् प्रतिकार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी निकायहरूको पहिचान गर्नु,

ग) विपद्‌को लेखाजोखा, जोखिम नक्साङ्कन, विगतका घटनाहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषणका आधारमा जोखिम सूचित योजना तयार गर्नु,

घ) विपद् प्रतिकार्यका लागि समान्य पूर्वतयारी, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू तयार गर्नु ।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०७६ ले बेलका नगरपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको क्षेत्रमा संलग्न निकाय तथा विषयगत क्षेत्रको सहभागितामा विपद् पूर्वतयारी प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्नु व्यवस्था गरेको छ । सोही व्यवस्थाअनुसार यस बेलका नगरपालिकाले सहभागितामूलक प्रक्रिया अपनाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरेको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएको प्रक्रियागत ढाँचा देहायबमोजिम रहेको छ ।

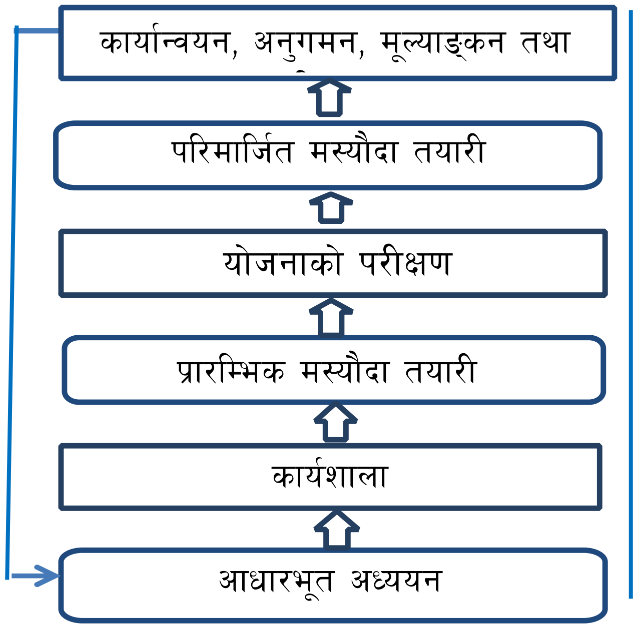

माथि उल्लेखित ढाँचामा योजना तर्जुमाका चरणहरूको सङ्क्षेपमा तल चर्चा गरिएको छ ।

(क) नगर विपद् व्यवस्थापन समितिसँग प्रारम्भिक समन्वय बैठक

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नका लागि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीसँग मिति २०७९ असोज ३१ गतेका दिन बसेकोको बैठकबाट यस नगरपालिकामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने सम्बन्धमा ७ वटा विषयगत क्षेत्रहरूको निर्धारण गर्नका साथै विगतका विपद्का घटनासम्बन्धी तथ्याङ्क, प्रकोप नक्साङ्कन, सङ्कटासन्नता तथा जोखिम आँकलन गरिएको थियो ।

(ख) आधारभूत अध्ययन :

नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी मौजुदा नीति, योजनाहरू विपद्का घटनासम्बन्धी तथ्याङ्क र प्रकाशनहरू, प्रकोप नक्सालगायत अन्य सान्दर्भिक सामग्रीहरूको पुनरावलोकन र समीक्षा गरी विपद् जोखिम सम्बन्धी आधारभूत अध्ययन र विश्लेषण गरिएको थियो । योजना तर्जुमाका क्रममा देहाय बमोजिमका तथ्याङ्क, दस्तावेज र प्रकाशनहरूको समेत अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको थियो ।

- विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहका नीति, ऐन तथा निर्देशिका ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति कार्ययोजना (सन् २०१८-२०३०)
- उदयपुर जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८
- विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी विगतको अभ्यास, अनुभव तथा सिकाइ

- स्थानीय मौसम तथा बाढी पूर्वानुमान र पूर्वसूचना प्रणाली ।
- नगरपालिकाको नगर प्रोफायल

(ग) विषयगत क्षेत्रहरूको बैठक

विषयगत क्षेत्रअन्तर्गत पर्ने सरोकारवाला निकायहरूको पहिचान, विषयगत क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना तयारी (सामान्य पूर्वतयारी योजना, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना, आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना) का गतिविधिहरू, विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित रही स्रोतहरूको आँकलन, आवश्यकताको लेखाजोखा आदि विषयहरूमा छलफल गर्न विषयगत क्षेत्रहरुसँग मिति २०७९ मङ्सिर १२ गते बैठक सञ्चालन गरिएको थियो ।

(घ) विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार

विषयगत क्षेत्रहरूको छलफल र द्वितीय स्रोतबाट सङ्कलन गरिएका सूचनाहरू संश्लेषण एवं विश्लेषण गरी बेलका नगरपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार गरियो ।

(ङ) पृष्ठपोषण सङ्कलन र अन्तिम मस्यौदा तयार

विषयगत क्षेत्रको बैठक तथा द्वितीय स्रोतको समेत अध्ययनबाट प्राप्त सूचनाबाट तयार गरिएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा विभिन्न सरोकारवाला निकाय, सङ्घसंस्था र व्यक्तिहरूको उपस्थितिमा बैठक गरी आवश्यक सुझाव लिइएको थियो । यसरी प्राप्त सुझावहरूलाई समेत यस योजनामा समावेश गरिएको छ ।

मिति २०७९ मङ्सिर २८ गते सम्पन्न नगरपालिकास्तरीय सरोकारवालाहरूको बैठकबाट योजनाको पूनरावलोकन गरी प्राप्त सुझाव तथा सल्लाहरूलाई समेत यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अन्तिम रूप दिइएको छ ।

(च) योजनाको स्वीकृति

कार्यशालाबाट प्राप्त पृष्ठपोषणका आधारमा तयार भएको यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदामा सरोकारवाला निकाय, सङ्घसंस्था र विज्ञहरूको सुझावसहित अन्तिम रूप दिई नगर कार्यपालिका बैठकबाट अन्तिम रूप दिइनेछ ।

परिच्छेद २: विपद् जोखिम र व्यवस्थापनको अवस्था

२.१ नगरपालिकोको सङ्क्षित परिचय

बेलका नगरपलिका उदयपुर जिल्लाको भित्री मधेशमा पर्ने उदयपुर जिल्लाको सप्तकोशी नदीको किनारको रूपमा रहेको नगरपालिका हो । जिल्ला सदरमुकाम गाईघाटबाट ४२ कि.मि.को दुरीमा केन्द्र रहेको यस नगरपालिकाको क्षेत्रफल ३४४ वर्ग कि.मि. छ । यसको पूर्वमा सुनसरी जिल्लाको वराहक्षेत्र नगरपालिका र धनकुटा जिल्लाको साँगुरीगढी गाउँपालिका, उत्तरमा भोजपुर जिल्लाको हतुवागढी र आमचोक गाउँपालिका, पश्चिममा चौदण्डीगढी नगरपालिका र सप्तरी जिल्लाको सप्तकोशी नगरपालिका त्यसैगरी दक्षिणमा सप्तरी जिल्लाको कञ्चनरूप नगरपालिका र सुनसरी जिल्लाको वराहक्षेत्र नगरपालिका र कोशी गाउँपालिका पर्दछन् ।

यो नगरपालिका उत्तरी अक्षांश २६ ४२’०९” देखि ८६ ५५’२९” सम्म र पूर्वी देशान्तर २६ डिग्री ५५ मिनेट ३८ सेकेण्ड देखी ८७ डिग्री १० मिनेट ०६ सेकेण्डसम्म फैलिएको छ । साथै समुन्द्र सतह देखि १३६.२ मिटर सम्मको उचाइमा रहेको छ ।

बेलका नगरपालिका ६, ७, र ८ का घरधुरीहरू गिदेरी खोला, सेती खोला, जसोधा खोला, मूर्ति खोला लगायतका खोलाहरूको कारण उच्च जोखिममा छन् भने कोशीटप्पु नजिक रहेकाले वडा न १ , २ र ३ जङ्गली जनावरको आतङ्कको साथै ४८७ घरधुरीहरू कोशी नदीको उच्च जोखिममा रहेको छ भने वडा ३,४, ५, ८ र ९ सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिममा रहेको छ भने वडा न ६ र ७ पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ । कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्षण आसपासका क्षेत्रहरू, बबला मैनामैनी लगायतका क्षेत्रहरू र समग्र बेलका नगरपालिका क्षेत्र नै सर्पदंश र आगलागी/डढेलोको जोखिमयुक्त क्षेत्रको रूपमा रहेको छ ।

यसरी यस नगरपालिका बहुप्रकोपको हिसाबले जोखिममा रहेको छ । तसर्थ प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित जुनसुकै खालका विपद्का घटनाबाट हुनसक्ने मानिसको जनधन तथा सम्पत्तिको क्षतिलाई न्यून गर्नका लागि विपद्को असरलाई न्यूनीकरण गर्ने र विपद्का कार्यलाई विकासको प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्ने उद्देश्यले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तयार गरी कार्यान्वयनका लागि पहल गर्न खोजिएको छ । यसले विपद्को सामना गर्ने क्षमतालाई वृद्धि गर्ने, जलवायु परिवर्तनसँग अनुकूल भएर एक समुत्थानशील समुदायको रूपमा हुनका लागि मद्दत पुऱ्याउने छ भन्ने आशा गर्न सकिन्छ ।

स्रोत : बेलका नगरपालिका पार्श्वचित्र २०७५

२.१.१ नगरपालिकाको जानसाङ्ख्यिक विवरण :

वडा न	घरधुरी	कूल जनसङ्ख्या	महिला	पुरुष
१	१२९२	५३९६	२८९३	२५०३
२	१८४५	७७०६	३९९५	३७११
३	१८४६	७४८३	३८९६	३५८७
४	११७७	४६४४	२५१८	२१२६
५	१७६७	७५१५	३९४२	३५७३
६	९८९	४४८२	२२४४	२२३८
७	६१८	२९३९	१५३४	१४०५

८	१२४३	५३१४	२७२२	२५९२
९	१३८१	५५६४	२८९९	२६६५
जम्मा				

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०७८

यस नगरपालिकाका केही क्षेत्र समथर भूभागमा र केही पहाडी भूभागमा अवस्थित छन । यो नगरपालिका तराई क्षेत्रको समथर भूभागमा अवस्थित छ ।

२.२ नगरपालिकमा विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरू :

यस नगरपालिकामा विद्यमान प्रमुख प्रकोपहरूमा बाढी, पहिरो, आगलागी/डढेलो, सडक दुर्घटना, चट्याङ, सर्पदंश, जनावर आतङ्क र कृषिबालीमा हुने रोग-किरा, आदि पर्दछन् । नगरपालिकाको विगतमा आइरहने विभिन्न प्रकोपका घटनाहरूको विवरणलाई हेर्ने हो भने बाढी र पहिरोजस्ता प्रकोप बढी हुने भएकोले यस नगरपालिकाको क्षेत्रमा विपद्मा परी बर्सेनी जनधनको क्षति हुने गरेको पाइन्छ ।

२.२.१ सङ्कटासन्नता स्तरीकरण :

नगरपालिकामा हुने प्रकोपका घटनामध्ये मुख्यरूपमा बाढी, पहिरो, नदी कटान र अन्य विपद् जोखिमको विश्लेषण गरी मानवीय सहयोग वा प्रतिकार्यका दृष्टिले सङ्कटासन्नता स्तरीकरण गरिएको छ । नगरपालिकाको अवस्थाको लेखाजोखा गर्दा विपद्जन्य जोखिमको अवस्था देहायअनुसार रहेको छ ।

प्रकोप	जोखिममा रहेका वडाहरु		
	उच्च जोखिम	मध्यम जोखिम	न्यून जोखिम
बाढी	वडा नं. १,२,३,४,५,८,९	वडा नं. ६	
पहिरो	वडा नं. ७,६	वडा नं. ४,५,९,८	वडा नं. १,२,३
आगलागी/डढेलो	वडा नं.१, २, ३ ७ र ८		
सडक दुर्घटना	वडा नं. १, २, ३,४,५, ८ र ९	वडा नं. ६,७	
सर्पदंश	वडा नं. १,२, ३, ९ विशेष	वडा नं. ४,५,६,७,८	
जङ्गली जनावरको आतङ्क	वडा नं. १, २, ३, ८ र ९ वडा कोशीटप्पु आरक्षण नजिक भएकोले	वडा नं. ४,५,६,७	
कृषिबालीमा हुने रोग-किरा	सबै वडा		

२.३ विगतका विपद्को अवस्था विश्लेषण :

यस नगरपालिकाको विपद्को अवस्था विश्लेषण गर्दा विगत ३० वर्षमा सबैभन्दा बढी बाढीले क्षति गर्ने गरेको पाइन्छ भने बाढीको पुनरावृत्ति पनि उच्च रहेको छ । मूलत: बाढीले घरजग्गा, खेतीयोग्य जग्गा तथा बाली कटान गर्ने गरेको छ । यसबाट वार्षिक रूपमा करिब ५०० परिवार प्रभावित हुने गरेको देखिन्छ । यस नगरपालिकामा रहेको प्रकोपहरू देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

प्रकोप	बारम्बारता	कैफियत
बाढी	१२	मुख्य नदीहरूमा पानीको बहाब बढेसँगै बर्सेनी कटान,पटानको समस्या रहेको साथै पानीको निकास नहुँदा डुबानले क्षति हुने गरेको ।
आगलागी	१	वन्यजन्तु तथा वरपरको वन क्षेत्र नासिनु । जनचेतनाको कारणले पनि वन क्षेत्रमा लाग्ने आगलागिमा कम भएको छ, पक्की घरको सङ्ख्या बढेसँगै आगलागिको प्रकोपमा कमी आएको छ ।
सडक दुर्घटना	४	जनचेतनाको कमी
चट्याङ	४	अर्थिङ नहुनु र जनचेतनाको कमी
सर्पदंश	निरन्तर	बाढीबाट आउने र कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्षण र वनजङ्गल नजिक
जङ्गली जनावरको आतङ्क	निरन्तर	कोशीटप्पु आरक्षण १,२ र ३ वडाको नजिक हुनु, या जङ्गलमा आहारा कमी हुनुको कारण
कृषिबालीमा लाग्ने रोग	निरन्तर	
हावाहुरी	निरन्तर	

यस नगरपालिकामा विगत तीस वर्षयता विभिन्न समयमा परेका प्राकृतिक, गैरप्राकृतिक, जलवायुजन्य विपद्का घटनाहरुको ऐतिहासिक समयरेखा, सोको प्रभाव र प्रभावित क्षेत्र, पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि गरिएका प्रयासलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.स	**प्रकोपको नाम**	**साल र महिना**	**स्थान**	**क्षति (मानवीय, भौतिक, आर्थिक)**	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरू
१	बाढी	२०४३	वडा नं. १	२० जना को मत्यु	विस्थापितहरुलाई राहत वितरण र अस्थायी आवास ,
२	हावाहुरी	२०५३	वडा नं.१	१ विद्यालयको टिनको छानो उडाएको	
३	बाढी	२०६० साल	वडा नं. २	जग्गा जमिन कटान, २ जनाको मृत्यु र डुवान	राहत वितरण
४	सर्पदंश	हरेक वर्ष	वडा नं. २	४ देखि ५ जनाको घाइते हुने गरेका	राहत वितरण
५	हावाहुरी	२०७७ वैशाख	वडा नं. २	विद्यालयको टिनको छानो उडाएको	

क्र.स	**प्रकोपको नाम**	**साल र महिना**	**स्थान**	**क्षति (मानवीय, भौतिक, आर्थिक)**	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरू
६	चट्याङ	२०७७ सला	वडा नं. २	१ जनाको मृत्यु भएको	
७	बाढी	२०४५ साल	वडा नं. ३ ठोक्सिल्ला	मूर्ति खोलाले खेत बगरमा परिणत गरेको	
८	जङ्गली जनावरको आतङ्क	हरेक वर्ष	वडा नं. ३	जङ्गली जनावरको आतङ्क कारण हरेका वर्ष २ जना मानिसको मृत्यु	
९	सर्पदंश	२०७५ साल	वडा नं. ३	४ जनाको मृत्यु	
१०	हावाहुरी	२०७४ साल वैशाख	वडा नं. ३	कोशीटप्पु नजिक रहेका बस्ती घरमा भएको छाना उडाएको ।	
११	बाढी	२०५१ साल	वडा नं. ४	सिसुवा खोलाको कारण जनता टोलको ६ घरधुरी विस्थापित	
१२	बाढी	२०६५ साल	वडा नं. ४	सिसुवा खोलाको ३ घर विस्थापित	
१३	बाढी	२०७७	वडा नं. ४	३ घरहरू विस्थापित	
१४	बाढी	२०६९	वडा नं. ५	गिदेरी खोलाको कारण १५ घरधुरी विस्थापित	

क्र.स	प्रकोपको नाम	साल र महिना	स्थान	क्षति (मानवीय, भौतिक, आर्थिक)	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरू
१५	बाढी	२०५१	शिखरमाडी ,वडा नं. ५	खार खोलाको कारण ५१ घर विस्थापित	विस्थापितहरूलाई राहत वितरण र अस्थायी आवास व्यवस्थापन ।
१६	बाढी	२०७२	वडा नं. ५	खार खोलाको कारण ५ घरघुरी विस्थापित	विस्थापितहरूलाई राहत वितरण र अस्थायी आवास व्यवस्थापन ।
१७	हावाहुरी	२०७८ सला	वडा नं. ५	विद्यालयको छानो उडाएको	
१८	सडक दुर्घटना	२०७९	वडा नं. ५	४ जनाको मृत्यु	
१९	सडक दुर्घटना	२०७८	वडा नं. ५	१ जनाको मृत्यु	
२०	बाढी	२०७९	वडा नं. ६	मटेरी खोलाको तर्ने क्रममा १ जनाको मृत्यु	
२१	बाढी	२०७९	वडा नं. ६	यशोधा खोलामा आएको बाढीको कारण २५ घरमा क्षति गरेको	विस्थापितहरूलाई राहत वितरण र अस्थायी आवास व्यवस्थापन ।
२२	चट्याङ		वडा नं. ७	२ जना घाइते	
२३	सडक दुर्घटना	२०७५	वडा नं. ७	१ जनाको मृत्यु	
२४	बाढी	२०७५	वडा नं. ८	बगुनी खोलामा आएको बाढीको कारण १ जनाको मृत्यु	

क्र.स	प्रकोपको नाम	साल र महिना	स्थान	क्षति (मानवीय, भौतिक, आर्थिक)	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरू
२५	आगलागी	२०७६	वडा नं. ८	१ घर, १ गोठ जलेको	
२६	चट्याङ	२०७९	वडा नं. ८	५ वटा, गाई, २ मानिसको मृत्यु भएको	
२७	सडक दुर्घटना	२०७६	वडा नं. ८	३ जनाको मृत्यु	
२८	बाढी	२०७६	वडा नं. ९	जग्गा कटान	
२९	बाढी	२०७९ साल असोज १	वडा नं. ९	मूर्ति खोलाको कारण २ धर विस्थापित, यशोधा खोलाको कारण १ घर विस्थापित	विस्थापितहरूलाई राहत वितरण र अस्थायी आवास व्यवस्थापन ।
३०	हावाहुरी	२०७२	वडा नं. ९	सिमलटारको २५ घरको टिनको छाना उडाएको	
३१	चट्याङ	२०५९	केन्द्र टोल, वडा नं. ९	२ जना मानिसको मृत्यु	
३२	वाढी	२०७९	वडा नं. १,२,३,८ र९	बेलका न.पा. ८ - सिसौली चौरी, ५००घर, वार्ड ९-एकता ,चिल्म ,दुर्गा मन्दिर ,भाटेपुल	विस्थापितहरूलाई राहत वितरण र अस्थायी आवास व्यवस्थापन ।

क.स	**प्रकोपको नाम**	**साल र महिना**	**स्थान**	**क्षति (मानवीय, भौतिक, आर्थिक)**	विपद् व्यवस्थापनका लागि गरिएका प्रमुख प्रयासहरू
				५०० घर, शुक्रबारे ५०० घर बेलका न.पा.२ को बानडाँडा ,रामनगर ,नारायणपुर ,शिवालय मन्दिर ,लालभित्ती ,भागलपुर करैया ८०० घरधुरी बेलका न.पा. १ पुरन्दह	

यस नगरपालिकामा विगत तीस वर्ष यताका विपद्हरूको आवृत्ति र गम्भीरताको संक्षित विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क.सं.	विपद् विवरण	आवृत्ति (Frequency)	गम्भीरता(Internsity)	कैफियत
१	बाढी	१२	उच्च	
२	जङ्गली जनावरको आतङ्क	१	मध्यम	
३	आगलागी	१	मध्यम	
४	चट्याङ	४	मध्यम	
५	सडक दुर्घटना	४	उच्च	
६	आगलागी	१	मध्यम	
७	हावाहुरी	५	मध्यम	
८	फौजि किरा	४	उच्च	

विगत् ३० वर्षमा सबैभन्दा बढीले क्षति गर्ने गरेको पाइन्छ भने बाढीको पुनरावृत्ति पनि उच्च रहेको छ । विगत पाँच वर्षमा भएका आगलागीको १ वटा घटना भए पनि सोबाट मानवीय क्षति नभएको देखिन्छ । यस क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक वनहरूमा समेत आगलागी भएको पाइन्छ ।

जङ्गली जनावरहरूका लागि आवश्यक र पर्याप्त खानेकुराको अभाव बढ्दै जाँदा जनावरहरू बस्तीमा आई खेतीबाली नष्ट गर्ने क्रम बढ्दै गइरहेको छ । छाडा पशुचौपायाहरूले समेत खेतमा लगाएको अन्नबाली नष्ट गर्ने गरेका छन् । जलवायु परिवर्तनका कारण भविष्यमा मौसमजन्य प्रकोपहरूको प्रकृति, मात्रा र यसबाट हुने क्षति अझै बढ्न सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

२.४ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभावित क्षेत्र

यस नगरपालिकाका ९ वटै वडाका बस्तीमा रहेको हजारौं बिगाहा कृषिक्षेत्र तथा घर सम्पत्ति बाढीको जोखिममा रहेका छन् । विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको महाव्याधि कोभिड १९ बाट समेत यो नगरपालिका प्रभावित रहेका छ । बाढीसँगै पहिरो, आगलागी, सडक दुर्घटना, चट्याङ, सर्पदश , जङ्गली जनावरको आतङ्क, र कृषिबालीमा लाग्ने रोगबाट यस नगरपालिकामा क्षति हुने देखिन्छ ।

नगरपालिकाअन्तर्गत रहेका सम्भावित प्रभाव घरधुरी देहायबमोजिम तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

वडा	१	२	३	४	५	६	७	८	९
भूकम्प	८००	१२००	१२००	१०००	१३००	७००	४००	९००	११००
बाढी	७००	२००	८००	३००	५००	२००	५०	२००	२००
पहिरो	०	५०	०	०	१००	४००	४००	१५०	०
हावाहुरी	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५०
जङ्गली जनावरको आतंक	३००	६००	६००	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०	१५०
बालीनालीमा लाग्ने रोग	वडाको सबै घरधुरी	वडाको सबै घरधुरी	वडाको सबै घरधुरी	वडाको सबै घरधुरी	वडाको सबै घरधरी	वडाको सबै घरधुरी	वडाको सबै घरकुरी	वडाको सबै घरधुरी	वडाको सबै घरधुरी

२.५ प्रकोपहरूको सम्भाव्य जोखिम विश्लेषण

यस नगरपालिकामा रहेका घरहरूको बनोट हेर्दा ७.८ रेक्टर स्केल म्याग्नेट्युडको भूकम्प भएमा कम्तीमा १५०० भन्दा बढी घरहरू फेरि प्रयोग गर्न नमिल्ने गरी क्षति हुने आँकलन गरिएको छ । यस क्षेत्रमा बाढीले विभिन्न वर्षहरूमा धेरै क्षति गरेको देखिन्छ । अव्यवस्थित बसोबास तथा कमजोर भौतिक संरचना निर्माणको क्रम बढ्दै गएकोले यसबाट पनि थप जोखिम बढ्ने देखिन्छ । तसर्थ कम्तीमा पनि १००० भन्दा बढी घरधुरीका करिब ५००० जनसङ्ख्याका लागि आपत्कालीन व्यवस्थापन गर्न सक्ने गरी बाढी विपद्का लागि पूर्वतयारी योजना गर्न आवश्यक देखिन्छ । विगतको प्रकोपको प्रवृत्ति हेर्दा बहुप्रकोपबाट करिब ५०० घरधुरीका करिब २५०० जनसङ्ख्या प्रभावित हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ । त्यस्तै फौजिकिराले करिब ९००० परिवारहरू प्रभावित हुने देखिन्छन् भने हिउँदे खेतीबाली र पशुचौपायाहरूसमेत प्रभावित हुन सक्ने

आँकलन गरिएको छ । वनजङ्गल नाशिदै गर्दा जङ्गली जनावरहरू बस्तीमा आउने क्रम बढेको देखिन्छ । यसबाट अन्नबालीमा नोक्सानीका घटनाहरूमा पनि वृद्धि भैरहेको देखिन्छ ।

विकास र जीविकोपार्जनका लागि गरिने क्रियाकलापहरूमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न, उत्थानशील क्षमता वृद्धि गर्न र जलवायु परिवर्तनका असरको सामना गर्न अनुकूलन हुने गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न पर्ने आवश्यक रहेको देखिन्छ ।

२.६ पूर्वसूचना प्रणालीको अवस्था

नगरपालिकाले जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट बाढी सम्बन्धी जानकारी प्राप्त गर्दछ । नदी सतहमापन केन्द्रले कोशीको बाढीको पूर्वसूचना सङ्कटासन्न समुदायका साथै जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा सिधै सम्पर्क गरी बाढीको अवस्थासम्बन्धी सूचना लिनेदिने गर्दछन् । यसका साथै मोबायल फोन मार्फत पनि सूचना प्राप्त गर्ने गर्दछन् ।

२.७ नीतिगत कानुनी तथा संस्थागत व्यवस्था

बेलका नगरपालिका मा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) का आधारमा नगर विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । समितिमा हाल रहेका पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची १ मा संलग्न गरिएको छ । विपद् व्यवस्थापनका कार्यहरूलाई थप सहयोग पुऱ्याउन नगर विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत ७ वटा विषयक्षेत्रहरू गठन गरिएका छन् । नगरपालिकामा वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा स्थापना गरिएको छ । यसैगरी विभिन्न वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ । नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । नगरपालिकामा भवन निर्माण तथा योजना मापदण्ड लागु भएको छ । साथै नगरपालिकास्तरमा विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी नीति, ऐन तथा आवश्यक मार्गदर्शनहरू बन्ने क्रममा रहेका छन् ।

२.८ विषयगत क्षेत्रहरू तथा जिम्मेवार निकाय

नगरपालिकाले विपद् प्रतिकार्यका लागि ७ वटा विषयगत क्षेत्रहरू निर्धारण गरी कार्य समूहहरू गठन गरेको छ ।

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार

यस बेलका नगरपालिकाले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, प्रकोपको कारण समस्यामा परिरहेका वा घाइतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत (वा हस्तान्तरण) को लागि प्रबन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत रकम वितरण गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(ख) खाद्य तथा कृषि

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल सुख्खा खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, पकाउनको लागि प्रबन्ध मिलाउने र कृषिक्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्मा घाइते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्बन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएमा विरामीलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समयस्या बारे पीडित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति, प्रकोपको कारण ढलेका बोटबिरूवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाइ गर्ने, मरेका पशुपक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाइको लागि स्वच्छतासम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाइजिन किट) उपलब्ध गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(ङ) आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थाका पीडितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने, पीडितहरूलाई गैर-खाद्य सामग्री वितरण आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूलाई आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट) उपलब्ध गर्ने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने, हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(छ) आपत्कालीन शिक्षा

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को कारण यदि विद्यालय ३ दिन भन्दा बढी बन्द भएमा विद्यार्थीहरूलाई आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्था गर्ने, प्रकोपले विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराएमा सोको व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

(ज) शीघ्र पुनर्लाभ

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारु गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

यी विषयगतक्षेत्र अन्तर्गतका सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूको हालको विवरण अनुसूची ३ मा दिइएको छ ।

यस नगरपालिकाले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयका लागि देहायबमोजिम ७ वटा विषयक्षेत्र निर्धारण गरी देहायबमोजिमका कार्य जिम्मेवारीहरू प्रदान गरेको छ ।

बिषयक्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	बेलका नगरपालिका प्रमुख	श्री अशोक कार्की	९८५२८२९०११
खाद्य तथा कृषि	नगरपालिका, कृषि शाखा	हिमाल गुरागाई (कृषि इन्जिनियर)	९८४३७०३५६५
स्वास्थ्य तथा पोषण	नगरपालिका, स्वास्थ्य शाखा	विनोद मिश्र	९८५२८२९०१३
खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन	नगरपालिका, सामाजिक शाखा	एक ब. निरौला	९८४२८४७२५२
आपत्कालीन आश्रय, गैरखाद्य सामग्री तथा पुनर्लाभ	नगरपालिका उप प्रमुख	श्री जिरा राई	९८५२८२९०१०

संरक्षण तथा सुरक्षा	नगरपालिका, महिला तथा बालबालिका शाखा	ज्योति राई	९८६२९४१६२०
आपत्कालीन शिक्षा	नगरपालिका , शिक्षा शाखा	देवचन्द्र तामाङ	९८२६७०९९३८

(१) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र :

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को समयमा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूसँग समन्वय कायम गर्ने, विपद्को अवस्था आउनसक्ने पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट सूचना सम्प्रेषण गर्ने, प्रकोपको कारण समस्यामा परिरहेका वा घाइतेलाई उद्धार गर्ने, हराएकाहरूको खोजी गर्ने, मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत (वा हस्तान्तरण) को लागि प्रबन्ध मिलाउने, पीडितहरूलाई राहत रकम वितरण गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विवरण ।

क.सं.	संस्था/कार्यालय	प्रमुख सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	नगर कार्यपालिका नगरप्रमुख	श्री अशोक कार्की	९८५२८२९०११
२	नगर कार्यपालिका उप प्रमुख	श्री जिरा राई	९८५२८२९०१०
३	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	राम प्रसाद वाग्ले	९८५२८२९०१९
४	शाखा अधिकृत	चेतनाथ गौतम	९८४१२६६७६४
५	वातावरण तथा विपद् व्य.शाखा	उपेन्द्र बहादुर थापा	९८५२८३५४१०
६	श्री इ.प्र. कार्यालय बेलका	प्रतिनिधि	९८५२८३५१९९
७	ससस्त्र बल	प्रतिनिधि	९८५२८३५१७७
८	बजार व्यवस्थापन	प्रतिनिधि	
१०	रेडक्रस उप शाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
११	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१
१२	सूचना प्रविधि अधिकृत	बिन्दा तामाङ	९८४२४१२०४६
१३	उद्योग वाणिज्य सङ्घ	प्रतिनिधि	
१४	ह्रण्डेक नेपाल	विर सुवेदी	
१५	स्वयंसेवक समूह	प्रतिनिधि	९८४२४७५१३६

(२) खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को अवस्थामा पीडितहरूलाई तत्काल सुख्खा खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, पकाउनको लागि प्रबन्ध मिलाउने र कृषिक्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क.सं	**संस्था/कार्यालय**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**सम्पर्क नं.**
१	कृषि विकास शाखा	हिमाल गुरागाई (कृषि इन्जिनियर)	९८४३७०३५६५
२	साना किसान कृषि सहकारी संस्था	सान्ता अधिकारी	९८४२८०२८४९

३	पशु सेवा शाखा		
४	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति प्रतिनिधि		
५	उद्योग वाणिज्य सङ्घ	प्रतिनिधि	
६	बजार व्यवस्थापन	प्रतिनिधि	
७	रेडक्रस उप शाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
८	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१
९	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा	ज्योती राई	९८६२९४१६२०

(३) स्वास्थ्य तथा पोषण बिषयगत क्षेत्र :

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्मा घाइते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने, महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्बन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएमा विरामीलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने, बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समयस्याबारे पीडित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क.सं.	संस्था/कार्यालय	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	स्वास्थ्य शाखा	विनोद मिश्र/	९८५२८३५०१३
३	रेडक्रस उपशाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
३	स्वास्थ्य शाखा	डा.विशाल राई	९८०२७३८३१५
४	स्वास्थ्य शाखा		
५	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१
६	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा	ज्योती राई	९८६२९४१६२०

(४) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति, प्रकोपको कारण ढलेका बोटबिरूवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाइ गर्ने, मरेका पशुपक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने, व्यक्तिगत सरसफाइको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू (जस्तैः हाइजिन किट) उपलब्ध गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरुको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	सामाजिक विकास शाखा	एक ब. निरौला	९८४२८४७२५२
२	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह प्रतिनिधि		
३	नेपाल रेडक्रस उपशाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
४	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१

५	महिला बालबालीका तथा ज्येष्ठ नागरीक शाखा	ज्योति राई	९८६२९४१६२०

(५) आपत्कालीन आश्रय तथा गैर-खाद्य सामग्री र शीघ्र पुनर्लाभ

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थाका पीडितहरूलाई आपत्कालीन आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने, पीडितहरूलाई गैर-खाद्य सामग्री वितरण आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । विपद्को कारण अवरूद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, विद्युत, खानेपानी, टेलिफोन) तत्काल सुचारु गर्ने र त्यस्ता सेवा प्रदान गर्ने निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ ।

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	नगर उप प्रमुख	श्री जिरा राई	९८५२८२९०१०
२	प्राविधिक शाखा प्रमुख	रमेश कार्की ईन्जिनियार	९८४३३९३६३९
३	रेडक्रस उपशाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
५	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१
६	सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह	प्रतिनिधि	
७	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा	ज्योति राई	९८६२९४१६२०

(६) संरक्षण तथा सुरक्षा

यस विषयगतक्षेत्रले विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने, उनीहरूलाई आवश्यकताबमोजिमका सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट) उपलब्ध गर्ने, घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने, हिंसामुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा	ज्योति राई	९८६२९४१६२०
२	बाल क्लव प्रतिनिधि		
३	अपाङ्गता क्षेत्रमा कार्यरत संस्था प्रतिनिधि		
४	नेपाल रेडक्रस उपशाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
५	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१
६	महिला अधिकारकर्मी	कुमारी तामाङ	९८११३९२०५९

(७) आपत्कालीन शिक्षा

यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण यदि विद्यालय ३ दिन भन्दा बढी बन्द भएमा विद्यार्थीहरूलाई आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्था गर्ने, प्रकोपले विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराएमा सोको व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने आदि जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

क्र.सं.	निकाय, शाखा, संस्था	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	शिक्षा शाखा	देवचन्द्र तामाङ	९८२६७०९९३८
२	शिक्षक महासङ्घ	प्रतिनिधि	
३	शिक्षक सङ्घ	सुरेन्द्र थापा	९८४२१८४४१४
४	सहारा नेपाल	तुलसीराज खड्का	९८१७७२१७६१
५	नेपाल रेडक्रस उपशाखा	धुर्व कोइराला	९८१५७२७३१५
६	महिला बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक शाखा	ज्योति राई	९८६२९४१६२०

परिच्छेद ३: विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

३.१ विषयतग क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषयगतक्षेत्र अनुसार सामान्य पूर्वतयारीका गतिविधिहरू निम्नानुसार योजना गरिएको छ :-

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार निकाय,	लागत (हजार रु.)
१	विपद्को क्षति, नोक्सान मूल्याङ्कनको लागि सर्वेक्षण टोली गठन वा पुनर्गठन गर्ने । र आवश्यकता बमोजिम सर्वेक्षणका लागि सहायक टोलीहरू गठन गर्ने, तालिम आयोजना गर्ने ।	आर्थिक वर्षको सुरुमा तथा अर्धवार्षिक रूपमा	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन शाखा	हरेक वडामा एक र नगरस्तरमा एक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	५०
२	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, क्षति लेखाजोखा गर्न विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम तयार गर्ने ।	चैत्र मसान्त सम्म	नगरपालिका स्तरमा	२०० प्रति	सामाजिक विकास शाखा	५
३	राहत वितरणका लागि सिफारिस फारम लगायतका कागजात तयार गर्ने ।	वैशाख मसान्तसम्म	नगरस्तरमा	२०० प्रति	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	५
४	प्रकोपको प्रकृति अनुसार खोज तथा उद्धारका लागि टोली गठन गर्ने, सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी सम्बन्धित विषयको तालिम आयोजना गर्ने र परिचालन हुने प्रक्रिया निर्धारण गर्ने ।	जेठ मसान्तसम्म	वडामा	हरेक वडामा एक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	२००
५	खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू खरिद, भण्डारन, सम्भार तथा मर्मत , व्यवस्थापन गर्ने र प्रयोग भएका सामाग्री बिग्रिएका	प्रत्येक चौमासिक	वडा र नगरस्तरमा	हरेक वडामा कम्तीमा एक सेट	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, वडा समितिहरू	५००

	लेखाजोखा तथा लगत राख्ने ।					
६	खोज तथा उद्धारका लागि प्रयोग गर्न सकिने सवारी साधनहरू र एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने	मासिक	नगरस्तरमा	एम्बुलेन्स	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, स्वास्थ्य केन्द्र/शाखा	५
७	विपद्बाट बच्न र बचाउन सुरक्षित स्थान पहिचान र अद्यावधिक गर्न हरेक वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अनुरोध गर्ने र सोको सूची तयार एवं अद्यावधिक गर्ने ।	निरन्तर	वडाअनुसार	वर्षमा १ पटक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	१०
८	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्ने स्थलहरूको सूची राजपत्रमा प्रकाशित भएपछि आश्रयस्थलका रूपमा प्रयोग गर्न चाहिने भौतिक पूर्वाधार र सेवाहरू निर्माण, बिस्तार गर्ने, अन्य प्रयोजनका लागि निर्माण भएका सार्वजनिक भवनहरूलाई सुदृढीकरण गरी आश्रयस्थलको रूपमा प्रयोग गर्ने	(तत्काल सुरु गर्नु पर्नेछ)	तोकिएको मापदण्ड अनुसार	तत्कालीन रूपमा योजना बनाएर	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	५००
९	प्रकोपबाट समुदायलाई बचाउन आपत्कालीन आश्रय भवनहरू निर्माण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	हरेक वडामा जोखिममा रहेका समुदाय नजिक	३ वटा	नगरपालिका, सम्बन्धित वडा	३ करोड
१०	बाढी, जङ्गलीजनवारको आक्रमण, , हावाहुरी, भूकम्प, आगलागी आदि प्रकोपहरूबाट समुदायमा पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	निरन्तर	नगरस्तरमा सञ्चालित एफ.एम. मार्फत	सिजन सुरु हुनुभन्दा अगावै कम्तीमा २ पटक	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय	५०
११	मानिसको ज्यान लिनसक्ने किसिमका जङ्गली जनावरहरू बस्तीमा प्रवेश गरेमा सम्बन्धित समुदायलाई सूचना दिने प्रणालीको विकास गर्ने ।	निरन्तर	वडास्तरमा		वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा, वडा कार्यालय	५०

१२	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोपमा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने, गराउने ।	हरेक सिजन सुरु हुनुभन्दा अगाडि	वडा र नगरस्तरमा	मूख्य प्रकोपहरूमा आधारित रही हरेक वर्ष कम्तीमा १,१ पटक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	५०

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,	लागत (रु ह्जारमा)
१	विपद्मा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिका लागि सम्भाव्य उद्योगहरू पहिचान गर्ने । साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने ।	मङ्सिर पौष मसान्तसम्म	नगरस्तरमा	वर्षको १ वा २ पटक	कृषि शाखा, सम्बन्धित कार्य समूह	५
२	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको आधारमा खाद्य सामग्री (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) भण्डारन गर्ने ।	हरेक सिजन सुरु हुनुभन्दा अगाडि	नगरस्तरमा	वर्षको २ पटक	कृषि शाखा, सम्बन्धित कार्यसमूह	५
३	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुबन्ध करार गर्ने ।	हरेक सिजन सुरु हुनुभन्दा अगाडि	नगरस्तरमा	कम्तीमा २ वटा ठूला पसलहरू वा उद्योग	कृषि शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	००
४	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका/प्रक्रिया बारे यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूबिच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	हरेक सिजन सुरु हुनुभन्दा अगाडि	वडास्तरमा	मुख्य प्रकोपहरू देखापर्नुभन्दा पहिले कम्तीमा १ पटक	कृषि शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	५०

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद्पश्चात् तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधिहरू भण्डारण गर्ने ।	आर्थिक वर्षको प्रथम चौमासिकसम्म	नगरस्तरमा	१५०० जनाको लागि	स्वास्थ्य शाखा	५००
२	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT), CRRT गठन गर्ने, क्षमता विकास र कार्यसूची अद्यावधिक गर्ने ।	स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रोटोकलअनुसार	नगरस्तरमा	वर्षमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य कार्यसमूह	४०
३	प्रतिकार्यको लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार तत्कालै	नगरस्तर र वडास्तरमा	नगरमा २५ जना, वडास्तरमा ९ जना	स्वास्थ्य शाखा, नगरपालिका	५०
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने ।	मङ्सिरमा प्रगति समीक्षा गर्ने	वडास्तरमा	हरेक वडामा एक जना	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	००
५	महामारीसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम (सडक नाटक) सञ्चालन गर्ने ।	नियमित	हरेक वडाका जोखिमयुक्त बस्तीस्तरमा	वर्षमा कम्तीमा ३ पटक	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	४०

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,	लागत लागत (रु.हजारमा)
१	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धीकरणको लागि आवश्यक पर्ने औषधिको उचित भण्डारण गर्ने ।	आर्थिक वर्षको प्रथम चौमासिक	नगरस्तरमा	वर्षमा कम्तीमा १ पटक	खानेपानी तथा सरसफाइ शाखा र रेडक्रस सोसाइटी	७०
२	सरसफाइका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा	प्रकोप	नगरस्तरमा	वर्षमा कम्तीमा १	खानेपानी, सरसफाइ	१००

	उपकरणहरू खरिद तथा उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने । खरिद वर्षमा १ पटक (प्रथम चौमासिक , नपुग भएको खण्डमा आवश्यकता अनुरूप खरिद गर्ने र भण्डारण प्रत्येक चौमासिकमा गर्ने	जोखिमअनुसार हरेक महिना		पटक	तथा स्वच्छता कार्य समूह	
३	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गर्ने ।	प्रकोप जोखिमअनुसार हरेक महिना	नगरस्तरमा	नियमित	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता शाखा	३०
४	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको स्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने ।	निरन्तर	वडा तथा समुदायस्तरमा	हरेक प्रभावित वडाहरू	नगरपालिका , खानेपानीसँग सम्बन्धित निकायहरू	००

(ङ) आपत्कालीन आश्रय, गैर-खाद्य सामग्री तथा शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद् प्रभावितहरूको लागि अस्थायी आश्रय वा बासको व्यवस्था गर्न आवश्यक सरसामान तथा औजारहरूको बन्दोबस्ती गर्ने ।	हरेक सिजन सुरु हुनुभन्दा अगाडि	सबै वडामा	न्यूनतम ५०० परिवारका लागि	पूर्वाधार शाखा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	१००
२	आपत्कालीन अवस्था आइपरेमा तुरुन्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गर्ने ।		थोक विक्रेताकोमा	१ हजार परिवारका लागि	नगरपालिका , नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	००
३	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्था र उचित संरक्षण गर्ने ।	निरन्तर	सबै वडामा	५०० परिवारका लागि	नगरपालिका र सम्बन्धित वडा	५०
४	प्रत्येक ६।६ महिनामा गैर-खाद्य सामग्री सेटहरू भण्डारण गर्ने ।	निरन्तर	नगरका गोदाम घरहरू (Warehouse)	कम्तीमा २०० परिवारका लागि	नगरपालिका , नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	५००
५	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर खडा गर्नुपर्ने स्थान	प्रत्येक आर्थिक	नगरस्तरमा	वर्षमा कम्तीमा २	विषयगत क्षेत्रका	१००

	सम्म सरसामान तथा औजारहरू लैजान सवारी साधनको व्यवस्था गर्ने ।	वर्षको प्रत्येक चौमासिकमा		पटक	सदस्यहरू	
६	अस्थायी आश्रय वा बास निर्माणको लागि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिवृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास ६।६ महिनमा गर्ने ।	हरेक सिजन सुरु हुनुभन्दा अगाडि	वडास्तरमा	हरेक वडामा	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	३०
७	बाढी लगायतका अन्य प्रकोपहरूले असर नगर्ने सुरक्षित स्थानमा आपत्कालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, शौचालय र हातेपम्प व्यवस्था गर्ने ।	निरन्तर	वडास्तरमा	सबै वडाहरूमा	पूर्वाधार शाखा,	८०
८	अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तैः सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरूद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारु गर्न तत्काल परिचालनका लागि प्राविधिक टोली गठन गर्ने र आवश्यक सामग्रीहरूको प्रबन्ध मिलाउने ।	निरन्तर	नगरस्तर र वडास्तरमा	नगरमा एक, वडास्तरमा एक	प्राविधिक शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	००

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरूबारे जानकारी पुस्तिका तयार एवं प्रकाशन गर्ने ।	वर्षमा २ पटक	नगरपालिका	कम्तीमा १००० प्रति	महिला विकास शाखा, बेलका नगरपालिका	५०
२	विपद्को समयका लागि अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तैः डिग्निटि किट) खरिद, जोहो गरी भण्डारण गर्ने ।	वर्षमा २ पटक	नगरपालिकाका गोदाम घरहरू (Warehouse)	१०० वटा	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू	१००
३	उमेर, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गर्ने र लागू गर्ने ।	तत्काल	नगरपालिका	१ पटक	महिला विकास शाखा र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	००
४	विद्यालयका शिक्षकहरू र महिला स्वास्थ्य	निरन्तर	वडास्तरमा	१ विद्यालयबाट १	महिला विकास शाखा	१००

	स्वयंसेविकालाई आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श तालिम दिने ।			जना, वडामा २ जना महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
५	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	प्रत्येक ६/ ६ महिनामा	वडास्तरमा	प्रकोपअनुसार कम्तीमा १ पटक	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०

(छ) आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	बाढी, हावाहुरी, शीतलहरले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने । सम्भावित क्षतिको आँकलन गर्ने ।	वर्षको १ पटक	वडास्तरमा	सबै वडाका विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय	००
२	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	निरन्तर	नगरस्तरमा	५ वटा विद्यालयको लागि	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय	४०
३	विपद्बाट विद्यार्थीमा हुनसक्ने प्रभावहरूको बारेमा विद्यालयमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	निरन्तर	विद्यालयस्तरमा	२६ वटा	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय	५०
४	प्रकोप पर्ने समयमा त्यसबाट बच्न/जोगिन अपनाउनुपर्ने उपायबारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम.बाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्ने ।	निरन्तर	विद्यालयस्तर र नगरस्तरमा	२६ वटा विद्यालय र एफ.एम.बाट कम्तीमा १५ दिन (प्रकोपमा केन्द्रित भई)	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय	४०
५	प्रकोपले प्रभावित गर्ने सम्भावना भएको जानकारी प्राप्त भएमा विद्यालयमा पठनपाठन चलिरहेको बेला विद्यार्थी र शिक्षकले गर्ने क्रियाकलापहरू समेटी आपत्कालीन अवस्थाको लागि कार्यविधि बनाउने ।	निरन्तर	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपमा आधारित रही १ पटक	शिक्षा शाखा,	३०

३.२ विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

प्रकोप आउने समय सीमा नजिक हुन थालेपछि वा प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गरिने क्रियाकलापहरूको योजना देहायबमोजिम गरिएको छ ।

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	वर्षा र आँधी/हावाहुरीको पूर्वानुमानसम्बन्धी जानकारी जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (सिधै वा वेभपेजमार्फत) र जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट आदानप्रदान गर्ने ।	माघदेखि असोजसम्म	नगरस्तरमा	दिनमा कम्तीमा १ पटक	विपद् व्यवस्थापन शाखा	००
२	अत्यधिक वर्षा भई बाढी आउनसक्ने अवस्था वा खराब मौसमको कारण हावाहुरी आउनसक्ने सम्भावना भएमा सूचना जारी गर्ने । आपत्कालीन अवस्थामा अपनाउन पर्ने कार्यविधिको सन्देश प्रसारण गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरबाट बस्तीसम्म पहुँच हुनेगरी	पूर्वानुमानको खबरपश्चात् दिनमा कम्तीमा ३ पटक	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	४०
३	विपद् हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन आग्रह गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि कम्तीमा एक पटक र आवश्यकताअनुसार थप	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, नगर प्रमुख वा उपप्रमुख	००
४	विपद् पूर्वानुमान अनुरूप वडास्तरीय समितिलाई जानकारी गर्ने । प्रभावित हुनसक्ने समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा सर्न आग्रह गर्ने, सघाउने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरक्षेत्र सबैमा	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, नगर प्रमुख वा उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष	००
५	खोज तथा उद्धार टोली र क्षति सर्वेक्षण टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भए लगत्तै	नगरस्तरमा, वडास्तरमा	प्रकोपअनुसार	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	००

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	नगर विपद् व्यवस्थापन समितिबाट विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	खाद्य विषयगत कार्य समूह	२०
२	विपद्को समयमा खाद्य सामग्रीहरू विपद् प्रभावित स्थानमा लैजान सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने र भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्रीहरूको अवस्था निरीक्षण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	खाद्य विषयगत कार्य समूह	००

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना प्राप्त भएपछि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक । आपत्कालीन योजना लागू गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात् तत्कालै	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू	००
२	विपद् प्रभावित स्थानमा लैजाने औषधि तथा उपकरण ठिक अवस्थामा भए नभएको निरीक्षण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू	००
३	प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन	पूर्वानुमानको	नगरस्तरमा	प्रकोपको	स्वास्थ्य शाखा र	००

	जनशक्ति र सवारी साधन तयारी अवस्थामा राख्ने ।	जानकारीपश्चात्		सिजनअनुसार	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू	
४	विपद् प्रतिकार्यको विषयक्षेत्रगत कृत्रिम घटना अभ्यास गरी कमजोरीहरूको निराकरण गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	वडा तथा नगरस्तरमा	मुख्य प्रकोपको आधारमा कम्तीमा १ पटक	स्वास्थ्य शाखा र विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू	४०

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	सामाजिक विकास शाखा र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०
२	खानेपानी शुद्धीकरणका लागि पर्याप्त औषधि तथा प्रविधिको व्यवस्था गर्ने, तुरुन्त प्रयोग गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	खानेपानी तथा सरसफाइ विषयगत शाखा	४०
३	सरसफाइका लागि परिचालन हुन आवश्यक सवारी साधन, उपकरणहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	सरसफाइ इकाइ, बेलका नगरपालिका	००
४	विपद् प्रभावित स्थानमा खानेपानी वितरण र सरसफाइका लागि परिचालित हुन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	००

(ङ) आपत्कालीन आश्रय , गैर-खाद्य सामग्री तथा शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०
२	अवस्था हेरी नगर क्षेत्रमा करिब ५०० जनालाई अस्थायी रूपमा तीन दिनसम्म राख्न सकिने गरी आपत्कालीन आश्रय स्थल तयारी अवस्थामा राख्ने ।	तत्कालै	वडास्तर नगरस्तरमा	अवस्थाअनुसार	नगरपालिका , नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	२०
३	अस्थायी आश्रय वा आबास निर्माणका सामग्रीहरू तथा औजारहरू तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	००
४	अस्थायी आश्रय वा आबास निर्माण सामग्री तथा औजारहरू ढुवानीको लागि सवारी साधन, निर्माण जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	
५	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	प्राविधिक शाखा, बेलका नगरपालिका	२०
६	अत्यावश्यक सेवा सुचारु गर्नका लागि भण्डारण गरिएका आवश्यक सामग्री तथा उपकरणहरू निरीक्षण गर्ने र दक्ष जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	प्राविधिक शाखा, बेलका नगरपालिका	००

७	सर्वेक्षण टोलीमा समावेश हुने व्यक्तिलाई तयारी अवस्थामा रहन अनुरोध गर्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	प्राविधिक शाखा, बेलका नगरपालिका	००

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय,	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	महिला विकास शाखा, संरक्षण कार्यसमूह	२०
२	विपद्जन्य घटनाबाट प्रभावितलाई परामर्श सेवा दिन परामर्श टोली तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	महिला विकास शाखा, संरक्षण कार्यसमूह	००
३	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा लैजाने सरसामानहरू (जस्तैः डिग्निटी किट) तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	महिला विकास शाखा, संरक्षण कार्यसमूह	१००

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	जिम्मेवार निकाय, संस्था	लागत (रु.हजारमा)
१	विपद् हुनसक्ने सम्भावना भएको सूचना जारी भएमा यस विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूलाई प्रभावित स्थानमा परिचालनका लागि विषयगत क्षेत्रको समन्वयात्मक बैठक बस्ने ।	पूर्वानुमानको जानकारीपश्चात्	नगरस्तरमा	सूचना प्राप्त भएपछि १ पटक र आवश्यकताअनुसार थप	शिक्षा शाखा, बेलका नगरपालिका	२०
२	सबै विद्यालयलाई शिक्षण सामग्रीहरू सुरक्षित ठाउँमा राख्न अनुरोध गर्ने ।	समन्वयात्मक बैठकपश्चात्	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपअनुसार	शिक्षा शाखा, बेलका नगरपालिका	००
३	विपद्को समयमा अपनाउनुपर्ने सावधानी र सुरक्षाका उपाय तथा अनुशासनका बारेमा विद्यार्थीलाई सचेत गर्ने ।	तत्काल	विद्यालयस्तरमा	प्रकोपको सिजनअनुसार	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय	००
४	विपद्को समयमा पठनपाठन निरन्तर गर्न आवश्यक तयारी गर्ने ।	तत्काल	नगरस्तरमा	प्रकोपअनुसार	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय	००

३.३ आपत्कालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना

कुनै पनि प्रकोपबाट सिर्जित विपद्मा प्रतिकार्य गर्नका लागि बेलका नगरपालिका अन्तर्गत गठित सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरू परिचालनका लागि तपसिल बमोजिमका प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू तय गरिएको छ ।

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	मुख्य जिम्मेवार निकाय,
१	विपद्जन्य घटना हुनसक्ने यकिन भएपछि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने । प्रकोपले असर गर्नसक्ने समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा बस्न, सर्नका लागि तत्कालै अनुरोध गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि तत्काल	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
२	जोखिममा रहेका समुदाय र उनीहरूको महत्वपूर्ण सम्पत्ति सामानहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्नका लागि सुरक्षा निकाय र खोज तथा उद्धार टोली/कार्यदल परिचालन गर्ने ।	पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि तत्काल	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
३	विपद्मा परी घाइते भएकालाई उद्धार गर्ने र हराइरहेका व्यक्तिहरूको तथ्याङ्क तयार गरी खोजी कार्य जारी गर्ने ।	विपद्को समयमा	सुरक्षा निकाय, खोज तथा उद्धार टोली/ कार्यदल र स्वयंसेवक
४	सर्वेक्षण टोली परिचालन भई तत्कालै घटनाको अवलोकन, निरीक्षण गर्ने र घटनाको अवस्थाको बारेमा नगर विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारी गर्ने साथै प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA)को प्रतिवेदन पेस गर्ने ।	विपद्पश्चात्	जिम्मेवारी दिइएको सर्वेक्षण टोली
५	विपद्बाट यदि कसैको मृत्यु भएमा सोको तथ्याङ्क तथा विस्तृत लगत कायम गरी सनाखत गर्ने व्यवस्था मिलाउने, शव हस्तान्तरण गर्ने ।	विपद्को समयमा	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
६	घटनाको परिस्थितिको आधारमा पीडित समुदायलाई सम्भाव्य थप जोखिमबाट बचाउन र सहयोग पुऱ्याउन अन्य विषयगत क्षेत्रहरू र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने ।	विपद्पश्चात्	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
७	विस्तृत सर्वेक्षण गरी सबै विषयगत क्षेत्रहरूमा भएका क्षति, प्रभावित अवस्था र तत्काल गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटी सुझाव सहितको प्रतिवेदन नगर विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।	विपद्पश्चात्	सर्वेक्षण टोली र जिम्मेवार शाखाहरू
८	समीक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक बस्ने । तयार गरिएको योजना लागू गर्ने, गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यसमूहहरू
९	विस्थापित भई शिविरमा बसेका, छरछिमेक वा आफन्तको घरमा आश्रय लिएका, घरगोठ पूर्ण रूपमा नष्ट भएका, आफन्त गुमाएका, घाइते भएकाहरूलाई स्वीकृत मापदण्डबमोजिम	विपद्पश्चात् तत्काल	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

	राहत रकम उपलब्ध गराउने ।		
१०	विपद्को प्रकृति/अवस्था अनुसार सङ्कटकाल घोषणा गर्नु पर्ने स्थिति भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग अनुरोध, सिफारिस गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्काल	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
११	विपद् प्रभावित स्थान कार्यसञ्चालन तथा समन्वय केन्द्र (On-Site Operation Coordination Center-OSOCC)स्थापना गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यसमूहहरू, मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत सङ्घ संस्थाहरू
१२	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA)गर्ने ।	विपद्पश्चात्	सर्वेक्षण टोली, विषयगत शाखा

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचानमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्काल	कृषि शाखा,
२	विपद्बाट प्रभावित भएका व्यक्तिहरूलाई उपयुक्त खानेकुरा वितरण गर्ने ।	विपद्को पहिलो दिन	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
३	सर्वेक्षण टोलीको प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गर्ने र पूर्वनिर्धारित मापदण्ड बमोजिम वितरण गर्ने ।	दोस्रो दिनदेखि निरन्तर	कृषि शाखा
४	भण्डारण गरिएको खाद्य सामग्री वितरणको लागि अपुग हुने सम्भावना भएमा तत्काल खरिद, आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।	तेस्रो दिनदेखि निरन्तर	कृषि शाखामार्फत नगर विपद् व्यवस्थापन समिति
४.१	नगरपालिकाको क्षमता बाहिरको अवस्था भएमा नगरप्रमुखले थप सहयोगका लागि जिल्ला तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा जानकारी गर्ने र सहयोग उपलब्ध गराउन अनुरोध गर्ने ।	विपद् घटनापछि आवश्यकता भएसम्म	नगर प्रमुख वा तोकिएको अधिकारी
५	थप खाद्य सामग्रीको लागि मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने र सहयोग उपलब्ध गर्नका लागि अनुरोध गर्ने ।	निरन्तर	कृषि शाखाले नगर विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत
६	खाद्य सामग्री वितरणमा आइपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरूबिच समीक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष नगर विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेस गर्ने ।	निरन्तर	कृषि शाखा

(ग) **स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना**

क्र.सं	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात्	स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य कार्य समूह
२	विपद्को घटनामा घाइते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार	स्वास्थ्य टोली
३	विपद् प्रभावित वा अस्थायी शिविर स्थापना गरेको स्थानमा उपचार हुन नसक्ने घाइतेहरूलाई नजिकको स्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल लैजान सिफारिस गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार	स्वास्थ्य टोली
४	महामारी रोकथाम र व्यक्तिगत सरसफाइ कायम राख्न शिविरमा बसेकालाई स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार	स्वास्थ्य टोली
५	विपद् प्रभावित स्थानमा स्वास्थ्य शिविर खडा गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार	स्वास्थ्य टोली
६	सुत्केरी, गर्भवती महिलाहरू, शिशु, बालबालिका तथा वृद्धवृद्धालाई आवश्यकता अनुसारको स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।	आवश्यकताअनुसार	स्वास्थ्य टोली
७	बालबालिकामा कुपोषण हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको लागि खाद्य विषयगत क्षेत्रलाई सल्लाह दिने ।	आवश्यकताअनुसार	पोषण कार्य समूह

(घ) **खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना**

क्र.सं.	विपद् प्रतिकार्यसम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय,
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा
२	विपद् प्रभावित स्थान वा शिविर सञ्चालन भएको स्थानमा शुद्ध खानेपानीको प्रबन्ध गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्कालै	खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय
३	विपद्का कारण सिर्जित फोहोर व्यवस्थापनको कार्य गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्कालै	सरसफाइ इकाइ, नगरपालिका
४	खानेपानी शुद्धीकरणका लागि आवश्यक औषधि, व्यक्तिगत सरसफाइका लागि हाइजिन किट वितरण गर्ने र सरसफाइ तथा स्वच्छता कायम गर्न चेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्कालै	ने.रे.सो.
५	विपद् प्रतिकार्यमा आइपरेका समस्या तथा सिकाइहरूको बारेमा विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूबिच समीक्षा बैठक बस्ने ।	विपद्पश्चात् तत्कालै	सामाजिक विकास शाखा

(ङ) आपत्कालीन आश्रय, गैर-खाद्य सामग्री तथा शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय,
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्काल	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
२	विपद् प्रभावित समुदायले निर्धारण गरेको सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने ।	विपद्पश्चात् तत्काल	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
३	अस्थायी संरचना निर्माणको लागि थप सामग्री वा औजारहरू आवश्यक भएमा नगरप्रमुखसँग सरसल्लाह गरी थप परिमाण जुटाउने ।	विपद्पश्चात् तत्काल	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
४	आवश्यक गैरखाद्य सामग्रीको व्यवस्था, वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
५	विपद् प्रतिकार्यमा आइपरेका समस्या तथा सिकाइहरूको बारेमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूबिच समीक्षा बैठक बस्ने ।	निरन्तर, चौमासिक	विषयगत क्षेत्रका समूह सदस्यहरू
६	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात्	प्राविधिक शाखा, नगरपालिका
७	भौतिक संरचनाहरू नोक्सान भई सेवा अवरूद्ध भएको स्थान पहिचान गरी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र तत्काल सुचारु गर्नुपर्ने सेवाहरूको प्राथमिकीकरण गर्ने ।	विपद्पश्चात्	विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू
८	सार्वजनिक सेवा अवरूद्ध भएका भौतिक संरचनाहरूको मर्मत सम्भारका लागि टोली परिचालन गर्ने ।	विपद्पश्चात्	विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू
९	विपद् प्रतिकार्यमा आइपरेका समस्या तथा सिकाइहरूको बारेमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूबिच समीक्षा बैठक बस्ने । निष्कर्षको आधारमा थप कार्यहरू गर्ने ।	विपद्पश्चात्	विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरू

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय, संस्था
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, बेलका नगरपालिका
२	गर्भवती महिला, सुत्केरी महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू र वृद्धवृद्धाको अवस्थाको आवश्यकता अनुसार सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

३	महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी महिला, बालबालिका र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गर्ने, सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने ।	विपद्पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
४	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तैः डिग्निटी किट (Dignity Kit)वितरण गर्ने ।	विपद्पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
५	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितिको आँकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।	विपद्पश्चात् सकेसम्म छिटो र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
६	विपद् प्रतिकार्यमा आइपरेका समस्या तथा सिकाइहरूको बारेमा विषयगतक्षेत्रका सदस्यहरूबिच समीक्षा बैठक बस्ने ।	विपद्पश्चात् र निरन्तर	महिला विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	समय	जिम्मेवार निकाय,
१	सर्वेक्षण टोलीमा प्रतिनिधि पठाइ क्षति सर्वेक्षण तथा आवश्यकता पहिचान कार्यमा सहयोग गर्ने ।	विपद्पश्चात्	शिक्षा शाखा, बेलका नगरपालिका
२	प्रकोपबाट प्रभावित विद्यालयहरूको सूची तयार गरी सम्बन्धित विद्यालयका विद्यार्थीहरूले गुमाएका पठनपाठनका सामग्रीहरू विवरण तयार गर्ने ।	विपद्पश्चात्	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
३	यदि विद्यालय ७ (सात) दिन भन्दा बढी बन्द हुने अवस्था भएमा आपत्कालीन शिक्षाका लागि प्रबन्ध मिलाउने ।	विपद्पश्चात्	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
४	आपत्कालीन शिक्षाका लागि आवश्यक सरसामानको व्यवस्था गरी पठनपाठन सुचारु गर्ने ।	विपद्पश्चात्	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
५	समीक्षा बैठक बस्ने, तत्कालीन आवश्यकता अनुसार योजना गरी लागू गर्ने ।	उपयुक्त समयमा	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू

परिच्छेद ४: बन्दोबस्तीका सामग्री आँकलन तथा आवश्यकताको लेखाजोखा

कुनै पनि प्रकोपको कारण हुने विपद्जन्य घटनामा सम्बन्धित विषयगतक्षेत्रबाट वितरण गरिने राहत सामग्रीहरू र तत्काल सेवा पुऱ्याउनका लागि चाहिने सरसामानहरू तलका तालिकाहरूमा उपलब्ध भएबमोजिम समावेश गरिएको छ ।

४.१. विषयगत क्षेत्रअन्तर्गत रहेका सामग्रीगत स्रोत/साधनको वर्तमान अवस्था विषयगत क्षेत्रअन्तर्गत रहेका स्रोत, साधनको विवरण

४.१.२ खोज तथा उद्धार सामग्रीको विवरण

क्र.सं.	विषय क्षेत्र	मौज्दात सामग्रीको नाम	सङ्ख्या	भण्डारणस्थल/स्थान	सम्पर्क व्यक्ति नामथर	सम्पर्क नं
१	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार	दमकल	०			
		एक्साभेटर (जेसिवी)	१+१			
		लाइफ ज्याकेट	४			
		रेस्क्यु डोरी	२०० मिटर			
		सेफ्टी हेलमेट	१२			
		रवर बोट	२	भागलपुर		
		स्ट्रेचर	२			
		ह्याण्ड माइक	२			
		हेड टर्च	२			
		अग्नि यन्त्रक	६	सिलिन्डर		
		रबरको पञ्जा	१२			
		प्राथमिक उपचार किट	२			
		रेस्क्यु भेस्ट	१०			
		रेनकोट				
		गमवुट	२			
		सर्च लाइट	१			
		बाल्टी	२			
		फरुवा	२			
		रबर ट्युव	२			

		एम्बुलेन्स	२	मगर अस्पताल		
२	खाद्य तथा कृषि	स्प्रे ट्याङ्की	१			
३	स्वास्थ्य तथा पोषण	स्यानिटरी प्याड	०			
		पिपिई सेट/गाउन	०			
		सर्जिकल ग्लोव	०			
		स्यानिटाइजर	०			
		मास्क	०			
४	खानेपानी तथा सरसफाइ तथा स्वच्छता	पीयूष	०			
		एक्वा ट्याव	०			
		पानी जाँच्ने किट	०			
		अस्थाइ शौचालय किट	०			
५	आपत्कालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री	खन्ती (सव्वल)	०			
		गैती र वेल्चा सेट	०			
		टेन्ट	०			
		भाँडाकुँडा सेट	०			
६	आपत्कालीन शिक्षा	स्कुल किट	०			
७	संरक्षण तथा सुरक्षा	गमवुट	२			
		रवर ट्युव	२			
		हेलमेट	०			

४.२. विपद् प्रतिकार्यका लागि दक्ष जनशक्ति

बेलका नगरपालिकामा विपद्जन्य घटनामा ७ वटै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू र स्थानीय समुदायहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुनेछन् ।

४.३. बन्दोबस्तीका सामग्रीको आँकलन

(क) गैर-खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

क्र.सं.	विवरण	स्थान	क्षमता	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	भण्डारण गृह (गोदाम)				

(ख) मानवीय सहायता स्थल

बेलका नगरपालिकामा रहेका खुल्ला क्षेत्र र नजिकको खुल्ला चौरलाई मानवीय सहायता स्थल पनि मानिन्छ। यस बेलका नगरपालिका क्षेत्र क्षेत्रफल र जनसङ्ख्याको हिसाबले न्यून जनसङ्ख्या भएको क्षेत्र मानिन्छ। ठूला ठूला भवन, संरचना, उद्योग, कलकारखानाहरू नभएकाले अधिकांश भूभाग खुला रूपमा रहेको छ। प्राकृतिक विपद्को बेला आवश्यक पर्ने खुला क्षेत्रको रूपमा यस क्षेत्रमा रहेका जम्मा ९ वटा वडाहरूमा प्रति वडा १/१ स्थानका दरले जम्मा ९ वटा खुलाक्षेत्र पहिचान गरी घोषणा गरिएको छ।

स्थान	खुला क्षेत्रको नाम	क्षमता
वडा न १	आम्बासी पुरन्दह, भालन्ती	१५०० घरधुरी
वडा न २	लाली गुराँस खेल मैदान, सिर्जनशील, गलफरिया खेलमैदान, रेडक्रस भवन, क्लवको भवन	२००० घरधुरी
वडा न ३	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रको खाली चौर, कले चौरी, दुर्गा मन्दिरअगाडिको खेल मैदान, सिर्जना टोलको खेल मैदान	१५०० घरधुरी
वडा न ४	हात्ती सुडे खेल मैदान, गुरुङ चौरी खेल मैदान, लालेया खेल मैदान,	१००० घरधुरी
वडा न ५	औद्योगिक ग्राम देउराली खेल मैदान, पोखरिया खेल मैदान, सिकरदी खेलमैदान	३००० घरधुरी
वडा न ६	लेकाली रङ्गशाला, बुद्धचौक, सुकुम्ला खेलमैदान	४००० घरधुरी
वडा न ७	कान्चिराङ खेलमैदान , हकी खेल मैदान	३५० घरधुरी
वडा न ८	सेति खोला खेल मैदान, मेखवारी खेलमैदान	६०० घरधुरी
वडा न ९	धौरी , भचुवा, स्वामी चौक खेलमैदान	८०० घरधुरी

४.४. थप आवश्यकता र अनुमानित लागत

विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयगत क्षेत्रहरूलाई थप आवश्यक स्रोत, साधन/उपकरणको विवरण तलका तालिकाहरूमा समावेश गरिएको छ।

(क) समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र अन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	थप आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	दमकल (आवश्यक औजार सेट सहित)	१	बजार दररेटअनुसार
२	ट्रिपर	१	बजार दररेटअनुसार
३	लाइफ ज्याकेट	१००	बजार दररेटअनुसार
४	डोरी	५०	बजार दररेटअनुसार
५	शव वाहन	१	बजार दररेटअनुसार
६	एम्बुलेन्स	१	बजार दररेटअनुसार
७	स्ट्रेचर	१००	बजार दररेटअनुसार
८	इन्धनबाट चल्ने ज्याक ह्याम्मर	१	बजार दररेटअनुसार

(ख) खाद्य तथा कृषिक्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत

क्र.सं.	सामग्री	आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	चामल	आपत्कालीन अवस्था आइपरेमा तुरुन्त खरिद गर्न सकिने गरी अनुबन्ध करार गरी राख्ने ।	१० लाख
२	दाल		
३	तेल		
४	नुन		
५	चिउरा, दालमोठ		
६	बच्चा र गर्भवती महिलाको लागि पोषणयुक्त खानाको व्यवस्था		

(ग) स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	एम्बुलेन्स	१	बजार दररेटअनुसार

(घ) खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता प्रवर्धन क्षेत्र स्रोत, साधनको थप आवश्यकता र लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	थप आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	खानेपानी ट्याङ्की ५०० लिटर	९ थान	५ लाख
२	इन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्स	९ थान	
३	गैंती	९ थान	
४	सरसफाइका सामानहरू(Hygeine kit)	१०० सेट	
५	खानेपानी शुद्धीकरणको औषधि	१०० सेट	

(ङ) आपत्कालीन आश्रय र गैर-खाद्य क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत साधनको थप आवश्यकता र लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	थप आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	त्रिपाल	२०० थान	६ लाख
२	न्यानो कपडा, कम्बल	२०० सेट	
३	म्याट्रेस	२५० थान	
४	गैर-खाद्य सामग्री (भाँडा, कपडा) सेट	२०० सेट	

(च) संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	थप आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	डिग्निटी किट	२०० सेट	२ लाख
२	व्हिल चियर	४५ थान	
३	स्ट्रेचर	२० थान	
४	महिला, गर्भवती महिला, बालबालिका,	१०० थान	

	अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षण गर्ने उपाय सहितको पुस्तिका तयार गर्ने ।		

(छ) आपत्कालीन शिक्षा क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	थप आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	स्टेसनरी	आवश्यकताबमोजिम	१ लाख
२	शैक्षिक सामग्री	"	
३	शिक्षणसम्बन्धी भौतिक सामग्रीहरू	"	

(ज) शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रअन्तर्गत स्रोत, साधनको थप आवश्यकता तथा लागत

क्र.सं.	स्रोत, साधन/उपकरण	थप आवश्यकता	अनुमानित लागत
१	विपद्को प्रकृतिको आधारमा सरसामानहरूको प्रबन्ध गर्ने ।		

परिच्छेद ५: विविध

५.१ आर्थिक स्रोत र उपलब्ध हुने विधि

विपद् व्यवस्थापनमा आइपर्ने खर्चहरूका लागि नगरपालिकामा विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रहरूले विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि पेस गरेको योजना स्वीकृत भएपछि नगर विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत बजेट रकम माग गर्नेछन् ।

योजना कार्यान्वयन गर्न नगरको वार्षिक बजेट वा भएको वा हुने विपद् व्यवस्थापन कोषबाट वडाको हकमा सम्बन्धित वडा कार्यालयमार्फत र नगरस्तरीय विषयगत कार्यसमूहको हकमा सम्बन्धित संयोजक निकाय, कार्यालयमार्फत विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि रकम उपलब्ध गराइनेछ ।

नगरपालिकाको क्षमताले नभ्याउने कामको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय उदयपुर कोशी प्रदेश सरकार तथा सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ । साथै भएको विपद् व्यवस्थापन कोष वृद्धिका लागि विभिन्न मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा सङ्घसंस्थाहरूसँग सहकार्य गरी सहयोग आदानप्रदान गरिनेछ ।

५.२ विपद्को समयमा राहत सहयोग प्रदान गर्ने मापदण्ड

स्फेयर मापदण्ड बमोजिमको खाद्यकिट (kit)			
क्रं. सं.	**विवरण**	**मापदण्ड**	**कैफियत**
१	चामल	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम,	विस्थापितलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिने छ
२	दाल	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम	
३	वनस्पति तेल	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि.	
४	नुन	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम	

स्फेयर मापदण्ड बमोजिमको गैरखाद्य किट (kit)			
क्रं. सं.	**विवरण**	**मापदण्ड**	**कैफियत**
१	आपत्कालीन आवास	✓ औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र ✓ औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४५ मिटरको डोरी सहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री	
२	कम्बल	परिवारका सबै सदस्यहरूलाई पुग्ने गरी	
३	लुगा कपडा	दुई वर्षसम्मका बालबालिकाका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा	
		महिला, पुरुष, बालबालिका, युवाहरूका लागि कम्तीमा पनि	

५.२.१ गैरखाद्य सामग्री विवरण/परिमाण - प्रति घरपरिवार (६ जना)

क्र.स.	सामग्रीका नाम	थान/मिटर	विवरण
१	कम्बल	२ थान	५० प्रतिशत उनी (उलन)
२	त्रिपाल	१ थान	१२ फिट चौडाइ १८ फिट लम्बाइ/५ केजी
३	भाँडाकुँडा	१ सेट	१. ठूलो डेक्ची १ वटा २. सानो डेक्ची १ ३. कराई १ ४. थाली ३

क्र.स.	सामग्रीका नाम	थान/मिटर	विवरण
			५. कप २ ६. डाडू १ ७. पनियो १ ८. गिलास २
४	प्लास्टिक बाल्टी	१	१५ लिटरको ढक्कनसहित वा जर्किन
५	मग	१	१ लिटरको
६	प्याक गर्ने व्याग (बोरी)	१	प्लास्टिक
७	जिन कपडा	५ मीटर	कालो वा निलो
८	छिट कपडा	५ मीटर	कालो वा निलो
९	पप्लिन कपडा	६ मीटर	कुनै पनि रङ
१०	प्रिन्ट भएको जनाना धोती	२	कुनै पनि रङ
११	मर्दाना धोती वा लुङ्गी	१ थान	कुनै पनि रङ
१२	कालो प्लास्टिक	१ थान	१० फिट चौडाइ र १२ फिट लम्बाइ

बाल केन्द्रित सामग्रीहरूको विवरण

क.सं.	सामग्रीहरूको नाम	न्यूनतम परिमाण	क.सं.	सामग्रीहरूको नाम	न्यूनतम परिमाण
१.	बेबीकम्मल	१ थान	४	डिटोल साबुन	१ वटा
२.	रङ्गिन फलाटिन कपडा	१.५ मिटर	५.	कचौरा र चम्चा	१ सेट
३.	भोटो, सुरुवाल बेबिक्याप	१ सेट	६	बेबी मोजा	२ जोर

स्फेयर मापदण्डबमोजिमको किट (Kit)

स्वास्थ्य सरसफाइ सामग्री	अतिरिक्त सामग्री
▪ १० - २० लि. पानी बोक्ने भाँडा प्रति घरधुरी १ ▪ १० - २० लि. पानी सञ्चय गर्ने भाँडा प्रति घरधुरी १ ▪ नुहाउने साबुन प्रतिव्यक्ति प्रति महिना २५० ग्राम ▪ लुगाधुने साबुन प्रतिव्यक्ति प्रति महिना २०० ग्राम ▪ महिनाबारी भएको समयमा प्रयोग गर्ने कपडा	▪ दन्तमन्जन - ७५/१०० ग्राम ▪ दन्त ब्रस - १ ▪ सेम्फु २५० मी.लि. ▪ जिउमा लगाउने तेल/लोसन २५० मि.लि. प्रति बच्चा २ वर्षसम्म ▪ दाह्री काट्ने ब्लेड/मेसिन ▪ महिलाका लागि भित्री कपडा ▪ काइयो, नेल कटर
पानीको परिमाण	**धारा**
▪ २.५ - ३ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन - खान र पिउन ▪ २ - ६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन - सामान्य सरसफाइका लागि ▪ ३ - ६ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन - खाना पकाउन ▪ ७.५ - १५ लिटर प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन सामान्य आवश्यकता	▪ अपाङ्गतामैत्री ▪ वातावरण, प्रकोपमैत्री ▪ प्रतिधारा २५० व्यक्ति ▪ प्रतिहातेकल ५०० व्यक्ति ▪ प्रतिइनार ४०० व्यक्ति

क्र.स.	सामग्रीका नाम	थान/मिटर	विवरण
			▪ पानी संकलनका लागि हिड्ने दुरी ५०० मिटर ▪ पानी संकलनका लागि पर्खिन समय ३० मिनेट
शौचालय			
▪ पानीको स्रोतभन्दा टाढा ३० मिटर ▪ पानीको सतहभन्दा १.५ मि. माथि ▪ २० जनालाई - १ शौचालय			▪ घरभन्दा ५० मि.भन्दा टाढा हुनु हुँदैन । ▪ महिला पुरुषलाई भिन्ना भिन्नै (३:१)

स्फेयर मापदण्डबमोजिम पोषणयुक्त खाना			
क्र.स.	**खाद्य सामग्री**	**ग्राम**	**कैफियत**
१.	अन्न	४००	▪ २,१०० किलो क्यालोरी प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन ▪ १० % प्रोटिनबाट ▪ १७ % चिल्लो पदार्थबाट ▪ पर्याप्त सूक्ष्म पोषण
२.	दाल, गेडागुडी	६०	
३.	तेल	२५	
४	पोषण पिठो	५०	
५.	चिनी	१५	
६.	आयो नुन	५	
७.	हरियो ताजा तरकारी, फलफूल	-	
८.	आवश्यक मसला	-	
	प्रतिदिन कुल तौल (ग्राममा)	५५५	
	शक्ति किलो क्यालोरी	२११३	

५.२.२ कोभिडजस्ता माहामारीको हकमा

क.सं.	विवरण	मापदण्ड	कैफियत
१	एकान्तबास (Quarantine)	✓ प्रत्येक वडामा कम्तीमा १०० जना क्षमताको एक/एक वटा एकान्तबासको व्यवस्था । ✓ विद्यालयका पुराना भवनलाई एकान्तबास हुने गरी सुदृढीकरण गर्नु पर्ने र नयाँ भवन निर्माण गर्दा एकान्तबासमा प्रयोग गर्न सकिने गरी निर्माण गर्नु पर्ने । ✓ एकान्तबास वा आवास क्षेत्रमा सुरक्षाकर्मी, स्वास्थ्यकर्मीहरूसहित विभेदरहित हुने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।	

५.२.३ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद्को समयमा बेलका नगरपालिकाले छिमेकी पालिकाहरू पूर्वमा सुनसरी जिल्लाको वराहक्षेत्र नगरपालिका र धनकुटा जिल्लाको साँगुरीगढी गाउँपालिका, उत्तरमा भोजपुर जिल्लाको हतुवागढी र आमचोक गाउँपालिका, पश्चिममा चौदण्डीगढी नगरपालिका र सप्तरी जिल्लाको सप्तकोशी नगरपालिका त्यसैगरी दक्षिणमा सप्तरी जिल्लाको कञ्चनरूप नगरपालिका र सुनसरी जिल्लाको वराहक्षेत्र नगरपालिका र कोशी गाउँपालिकासँग सहयोग आदानप्रदान गर्नेछ । विशेषगरी बाढी र आगलागीको समयमा प्रतिकार्यका लागि दमकल, एम्बुलेन्स तथा अत्यावश्यक मानवीय सहायता आदानप्रदान गर्नुपर्ने छ । सहयोग आदानप्रदान गर्न आवश्यक लिखित समझदारी, सम्झौता गरिने छ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका साथै विभिन्न निकायसँगको सहयोग र समन्वयलाई थप मजबुत गरिनेछ । जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँग बाढी सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान हुने गर्दछ ।

५.३ अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाइ योजना

५.३.१. लक्ष्य र सूचकहरू

यस नगरपालिकामा विपद्बाट प्रभावित हुने परिवारहरू, मृत्यु, घाइते तथा आर्थिक क्षतिको अवस्था र न्यूनीकरण गर्ने लक्ष्य समेटिएको छ ।

क्र.सं.	सूचक	आधार रेखा	लक्ष्य
१.	**नगरमा विपद्बाट हुने मानव मृत्युदर कम भएको हुनेछ**		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या (सडक दुर्घटनाबाहेक)	३	०
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत सङ्ख्या	२	०
२.	**न.पा. स्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको सङ्ख्या उल्लेख्य मात्रामा कम भएको हुनेछ**		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	२००	५०
२.२	विपद्बाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	१०	२

२.३	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत सङ्ख्या	३००	१०
३.	**न.पा. स्तरमा कूल गार्हस्थ उत्पादनमा विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति**		
४.	**नगरपालिका र सरोकारवालाहरूबिच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिवृद्धि गर्न संयन्त्र विकास गर्ने (प्रतिशत)**	**५०**	**१००**
५.	**बहु-प्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आँकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य वृद्धि गर्ने ।**		
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहु-प्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र सञ्चालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत	३०	७०
५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसङ्ख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणालीमार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसङ्ख्याको प्रतिशत	५०	१००
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागू भएका वडाहरूको प्रतिशत	३३	१००
५.४	स्थानीयस्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवंम् आँकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने वडाहरूको प्रतिशत	१००	१००
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसङ्ख्याको प्रतिशत	७५	१००

५.३.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र परिमार्जन

योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्न नगरपालिकामा अधिकार प्राप्त अनुगमन समिति गठन हुने अपेक्षा गरिएको छ । उक्त समितिको स्पष्ट कार्यक्षेत्र र कार्यसूची हुनेछ ।
साथै, योजना कार्यान्वयनको उपलब्धि र आवधिक प्रगति मूल्याङ्कन गरी प्राप्त सुझावअनुसार योजनाको परिमार्जन गरिनेछ ।

यस योजनाको पुनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछ ।

पुनरावलोकन गरिने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
हरेक वर्ष वैशाख महिना	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	योजना कार्यान्वयनको समीक्षा बैठक	महिनाको अन्तिम हप्ता
हरेक वर्ष मङ्सिर महिना	नगर विपद् व्यवस्थापन समिति	योजना कार्यान्वयनको समीक्षा बैठक	महिनाको अन्तिम हप्ता

५.३.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू गरिनेछ ।

(क) विषयगत क्षेत्रहरूलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित आवश्यक अभिमुखीकरण, तालिम, अभ्यास गर्ने ।
(ख) वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने ।
(ग) नगर विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
(घ) विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयंसेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्यसम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयगत क्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने ।
(ङ) बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयगत क्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने

(च) कोशी नदी तथा त्रियुगा नदीमा बाँध निर्माण गरिए तापनि बेलाबखत बाँध अवलोकन गर्ने पूर्व चेतावनी प्रणाली स्थापना गर्ने ।

(छ) ढुङ्गा, बालुवा निकाल्नको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरी खोलालाई असर नपर्ने गरि ढुङ्गा, बालुवा गिटी, निकालेर खोला वरपरको क्षेत्रमा स्थानीय रैथाने जातका बिरुवा (बाँस, निगालो, अम्रिसो, काँस) हरू रोप्ने कार्य गर्ने ।

(ज) खहरे खोलाहरूको सतह बढेको छ, सबै खहरे खोलाहरुको ढुङ्गा, बालुवा निकाल्नको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरी खोलालाई असर नपर्ने गरेर ढुङ्गा, बालुवा गिटी, निकालेर खोला वरपरको क्षेत्रमा जैविक तटबन्धन लगाउने ।

(झ).विद्यालयले कक्षा ६ देखि १० सम्मको विद्यार्थीको बालमैत्री, वातावरण मैत्री र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अतिरित्त कक्षा संचालन हुनुपर्ने ।

(ञ) विपद्को समयमा बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यत्तिहरूको विशेष सहयोगको लागि संस्थागत व्यवस्था हुनुपर्ने ।

अनुसूचीहरू ६

अनुसूची ६.१ निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण

क्र. सं.	जनप्रतिनिधिको नाम	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	श्री अशोक कार्की	नगर प्रमुख	बे.न.पा. १	९८५२८२९०११
२	श्री जिरा राई	नगर उपप्रमुख	त्रि.न.पा	९८५२८२९०१०
३	श्री दिनेश्वर चौधरी	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. १	९८५२८३५१९०/९८५२८२९००१
४	श्री प्रेम प्रसाद दाहाल	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. २	९८५२८२९००२
५	श्री टङ्क प्रसाद आचार्या	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ३	९८१०३३७४६१/९८५२८२९००२
६	श्री तिर्थराज अधिकारी	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ४	९८५१०७४८९५/९८५२८२९००४
७	श्री दिपक रेग्मी	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ५	९८६२९६९७९८/९८५२८२९००५
८	श्री बसन्त कुमार मगर	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ६	९८१६७१४४४९/९८५२८२९००६
९	श्री निकेश राई	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ७	९८१५७१६७०३/९८५२८२९००७
१०	श्री जय कुमार राई	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ८	९८१९३३६६६/९८५२८२९००८
११	श्री पदम बहादुर खड्का	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा. ९	९८०५९३१११३/९८५२८२९००९
१२	श्री चन्द्रकला परियार	कार्यपालिका सदस्य	बे.न.पा. ८	९८०७१३२८७०

१३	श्री बिष्णु कुमारी परियार	कार्यपालिका सदस्य	बे.न.पा.	९८०४७८९४२४
१४	श्री नानि मैया खतिवडा	कार्यपालिका सदस्य	बे.न.पा. ९	९८११७१६९०३
१५	श्री कुमारी बचिया चौधरी	कार्यपालिका सदस्य	बे.न.पा. १	९८०७७१३९७९
१६	श्री निर्मला बि.क	कार्यपालिका सदस्य	बे.न.पा. १	९८१९७९४७६६
१७	श्री निर्मला बि.क.	वडा सदस्य	बे.न.पा. १	९८०७७१३९७९
१८	श्री लिला प्रसाद न्यौपाने	वडा सदस्य	बे.न.पा. १	९८१९७९४७६६
१९	श्री काजी तामांग	वडा सदस्य	बे.न.पा. १	९८६१५९२७६६
२०	श्री सबिता देबी चौधरी	वडा सदस्य	बे.न.पा. २	९८१९७२६३६४
२१	श्री ज्योति खत्री	वडा सदस्य	बे.न.पा. २	९८०४७४३५०४
२२	श्री बिजय कुमार महतो	वडा सदस्य	बे.न.पा. २	९८११७२२३११
२३	श्री रामजी बुढाथोकी	वडा सदस्य	बे.न.पा. २	९८१५७०१८१३
२४	श्री राम कुमारी चौधरी	वडा सदस्य	बे.न.पा. ३	९८१०३३७४६१
२५	श्री बिष्णु कुमारी परियार	वडा सदस्य	बे.न.पा. ३	९८०४३४४४८८
२६	श्री फाल्गुन कार्की	वडा सदस्य	बे.न.पा. ३	९८०४७८९४२४
२७	श्री किशोर कुमार चौधरी	वडा सदस्य	बे.न.पा. ३	९८६४१८६१७६
२८	श्री कल्पना कटुवाल	वडा सदस्य	बे.न.पा. ४	९८५१०७४८९५
२९	श्री पर्मिला बिश्वकर्मा	वडा सदस्य	बे.न.पा. ४	९८१६७६५७२१
३०	श्री उमेश राना मगर	वडा सदस्य	बे.न.पा. ४	९८२५७७१७९७
३१	श्री तेजेन्द्र राना	वडा सदस्य	बे.न.पा. ४	९८०४९२४५१५
३२	श्री मुना बुढाथोकी	वडा सदस्य	बे.न.पा. ५	९८६२९६९७९४

३३	श्री मन्दिरा परियार	वडा सदस्य	बे.न.पा. ५	९८६२९८४५१४
३४	श्री वीर वहादुर लामिछाने	वडा सदस्य	बे.न.पा. ५	९८१४७४३०४५
३५	श्री श्री कुमार राई	वडा सदस्य	बे.न.पा. ५	९८६२८४७८४०
३७	श्री कुवेर वहादुर मगर	वडा सदस्य	बे.न.पा. ६	९८५२८३५२१७
३८	श्री नारायण राई	वडा सदस्य	बे.न.पा. ६	९८६२६२४८२९
३९	श्री विभा कुमारी राई	वडा सदस्य	बे.न.पा. ६	९८१६७१४४४९
४०	श्री गिता बि.क	वडा सदस्य	बे.न.पा. ६	९८६३६७१७७२
४१	श्री तबल माया राई	वडा सदस्य	बे.न.पा. ७	९८१५७१६७०३
४२	श्री राममाया बिश्वकर्मा	वडा सदस्य	बे.न.पा. ७	९८६०५३७२७८
४३	श्री टेक बहादुर कार्की	वडा सदस्य	बे.न.पा. ७	९८१९७२१३१७
४४	श्री मंगल सिंह तामांग	वडा सदस्य	बे.न.पा. ७	९८०३६९२६०९
४५	श्री देवी माया बास्तोला	वडा सदस्य	बे.न.पा. ८	९८१९३३६६६०
४६	श्री पद कुमार राई	वडा सदस्य	बे.न.पा. ८	९८०७१३२८७०
४७	श्री नर्सिंग राई	वडा सदस्य	बे.न.पा. ८	९८२१७०००७७
४८	श्री कल्पना बिश्वकर्मा	वडा सदस्य	बे.न.पा. ९	९८४२३८५०५७
४९	श्री सन्तोष थापा	वडा सदस्य	बे.न.पा. ९	९८४२३८५०९७
५०	श्री सुवास बस्नेत	वडा सदस्य	बे.न.पा. ९	९८०८६७९७१६

अनुसूची ६.२ नगर विपद् व्यवस्थापन समिति

क.सं.	नाम, थर	पद	संस्था	सम्पर्क न.
१	श्री अशोक कार्की - संयोजक	नगर प्रमुख	बे.न.पा	९८५२८२९०११

२	श्री जिरा राई - सदस्य	नगर उपप्रमुख	बे.न.पा	९८५२८२९०१०
३	श्री राम प्रसाद बाग्ले - सदस्य		बे.न.पा	९८५२८२९०१९
४	दिनेश्वर चौधरी - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८५२८५८००१
५	प्रेम बहादुर दाहाल - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८१९७२६३७१
६	टङ्कप्रसाद आचार्य- सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	
७	दीपकराज रेग्मी - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८५२८२९००५
८	वसन्तकुमार मगर - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८५२८२९००६
९	निकेश राई - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८५२८२९००७
१०	जय कुमार राई - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८५२८२९००८
११	पदम खड्का - सदस्य	वडा अध्यक्ष	बे.न.पा	९८५२८२९००९
१२	चन्द्रकला परियार - सदस्य		बे.न.पा	९८०७१३२८७०
१३	विष्णु कुमार परियार - सदस्य		बे.न.पा	९८०४७८९४२४
१४	नानीमैया खतिवडा - सदस्य		बे.न.पा	९८११७१६९०३
१५	कुमारी वचिया चौधरी - सदस्य		बे.न.पा	९८०७७१३९७९
१६	निर्मला बि.क. - सदस्य		बे.न.पा	९८१९७९४७६६
१७	राजेन्द्र परियार - सदस्य		बे.न.पा	९८६४२७८८३४
१८	सरीता विश्वकर्मा - सदस्य		बे.न.पा	९८२५७२०८०४
१९	निर बहादुर विश्वकर्मा - सदस्य		बे.न.पा	९८१७७८५२०५
२०	धुर्ब कोईराला - सदस्य		नेपाल रेडकस	९८१५७२७३१५
२१	सदस्य		नेपाल प्रहरी	९८५२८३५१९९
२२	सदस्य		ससस्त्र बल	९८५२८३५१९९

२३	विनोद मिश्र - सदस्य		स्वास्थ्य शाखा	९८५२८२९०१३
२४	ज्योती मगर - सदस्य		म.बालबालिका शाखा	९८६२९४१६२०
२५	प्रर्शुराम अधिकारी - सदस्य		उद्योग वाणिज्य	९८०५९३६५५०
२६	उपेन्द्र बहादुर थापा - सदस्य सचिव	विपद् व्यवस्थापन सर्म्पक व्यक्ति	बे.न.पा.	९८५२८३५४१०

अनुसूची ६.३ सर्वेक्षण टोलीका सदस्यहरू (विपद् पश्चात् तत्काल परिचालन हुनका लागि)

क्र.सं.	नम	पद	सम्पर्क नम्बर
१	नगरपालिकाबाट १ जना		
२	रेडकसबाट १ जना		
३	नेपाल प्रहरीबाट १ जना		

नोटः नगरपालिकामा सर्वेक्षण टोली गठन गरिएको छैन

अनुसूची ६.४ नगरपालिकामा सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवा

क्र.सं.	नाम, थर	पद	संस्था	सम्पर्क न.	कैफियत
१	निकेश विष्ट	**चालक**	बे.न.पा	९८२४७०२५०५	एम्बुलेन्स
२	सनम मगर	**चालक**	बे.न.पा	९८०७७२१५९८	एम्बुलेन्स
३	सुभाष कटवाल	**चालक**	बे.न.पा	९८१७३४००९८	शववाहन
४	रण्जित राई	**चालक**	बे.न.पा	९८२९३९२२३९	एम्बुलेन्स

अनुसूची ६.५ स्वास्थ्यकर्मीहरूको विवरण

क्र.सं.	नाम, थर	पद	संस्था	सम्पर्क न.
१	विनोद मिश्र	ज.स्वा.अ.	बे.न.पा	९८४४०५२८३३ ९८५२८२९०१३ ९८०७६६३२६१
२	श्रवण कुमार चौधरी	सि.अ.हे.व.	बे.न.पा-१	९८४५२६०५६० ९८२६७०७४५५
३	सन्तोष कुमार चौधरी	अ.हे.व.	बे.न.पा-१	९८०४७९४४५३
४	दीपमाला चौधरी	अ.न.मी	बे.न.पा-२	९८०७०९१४०५
५	सुशीला कुमारी चौधरी	अ.हे.व.	बे.न.पा-३	९८४६८५०१५४
६	एकराज थापा	अ.हे.व.	बे.न.पा-४	९८४०९८२५९२

७	अर्चना चौधरी	अ.न.मी	बे.न.पा-५	९८४४६५२४३३
८	सन्तोष कुमार यादव	हे.अ.	बे.न.पा-६	९८४१६९०९०२
९	सूर्यदेव चौधरी	सि.अ.हे.व.	बे.न.पा-७	९८६२९६४७६५
१०	सृष्टिका राई	अ.हे.व.	बे.न.पा-८	९८१९३०३२२५
११	भूपेन्द्र प्रसाद चौधरी	सि.अ.हे.व.	बे.न.पा-९	९८६२८०७९१४
१२	इन्द्रकला राई	अ.हे.व.	बे.न.पा-७	९८१३१३८०५१
१३	जिवछ कुमार यादव	कविराज	बे.न.पा-४	९८१४७४७७४०
१४	दिनेश मण्डल	सिपाही	बे.न.पा-२	
१५	राजेश भट्टराई	अ.हे.व.	बे.न.पा-९	९८४१०९४७७३
१६	वर्षा गौतम	नेत्र सहायक	बे.न.पा-९	९८०६०४१५२१

अनुसूची ७: प्रकोप सङ्कटासन्नता क्षमता तथा स्रोत नक्सा

वडा न १

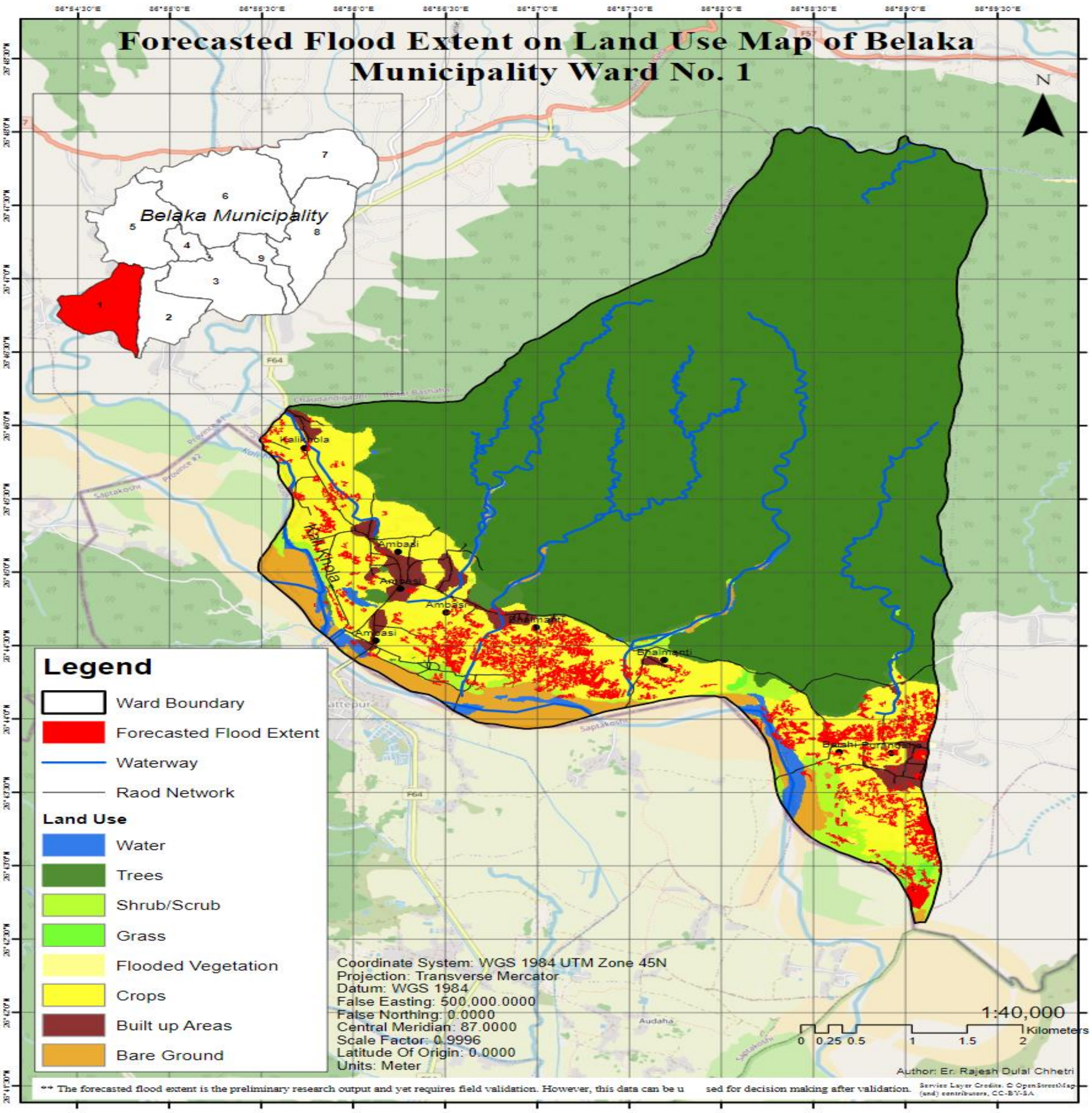

वडा न २

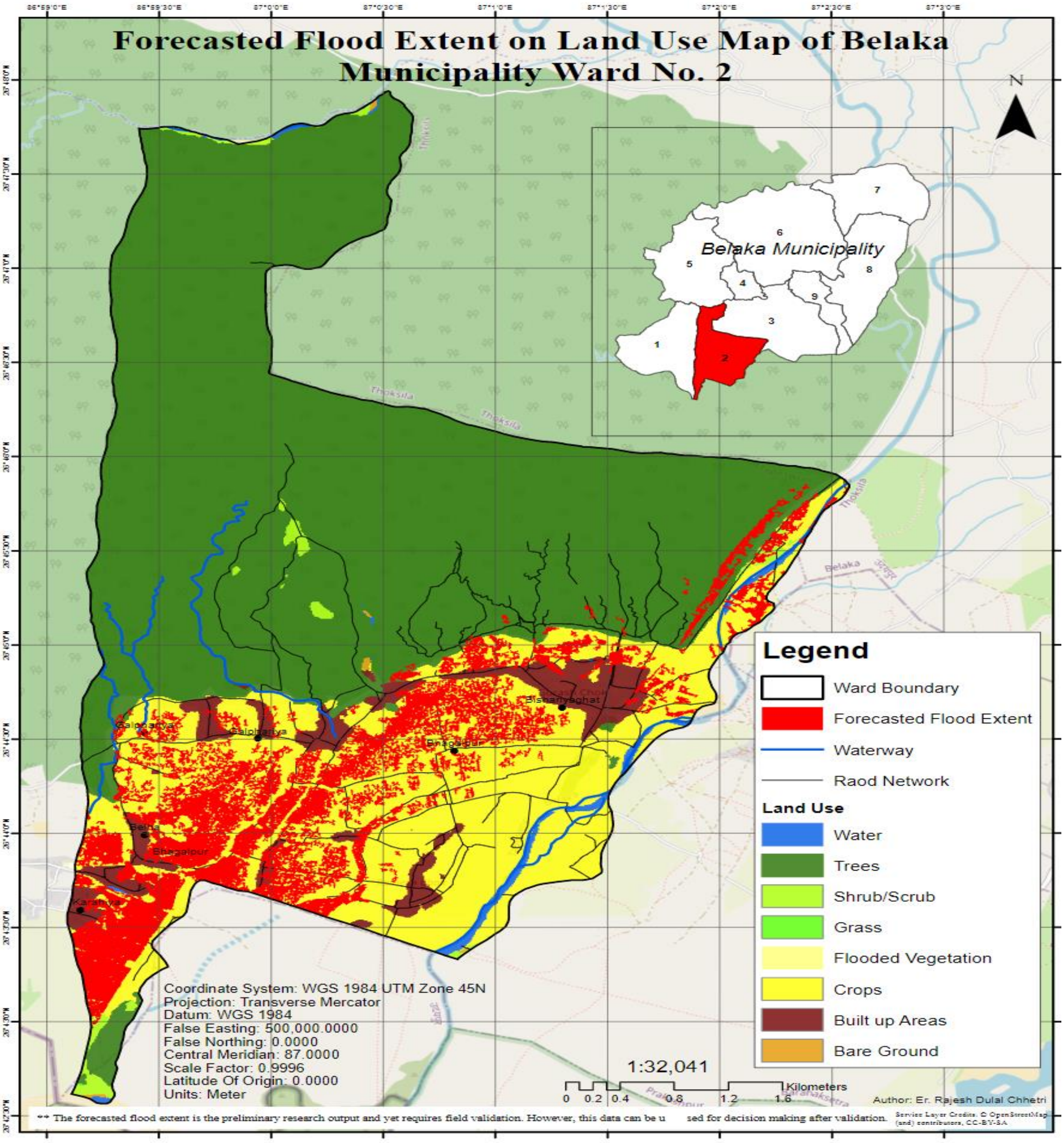

Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 2
N
Belaka Municipality
1
2
3
4
5
6
7
8
9
Legend
Ward Boundary
Forecasted Flood Extent
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
1:32,041
0 0.2 0.4 0.8 1.2 1.6 Kilometers
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be u sed for decision making after validation.
Service Layer Credits: © OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA

वडा न ३

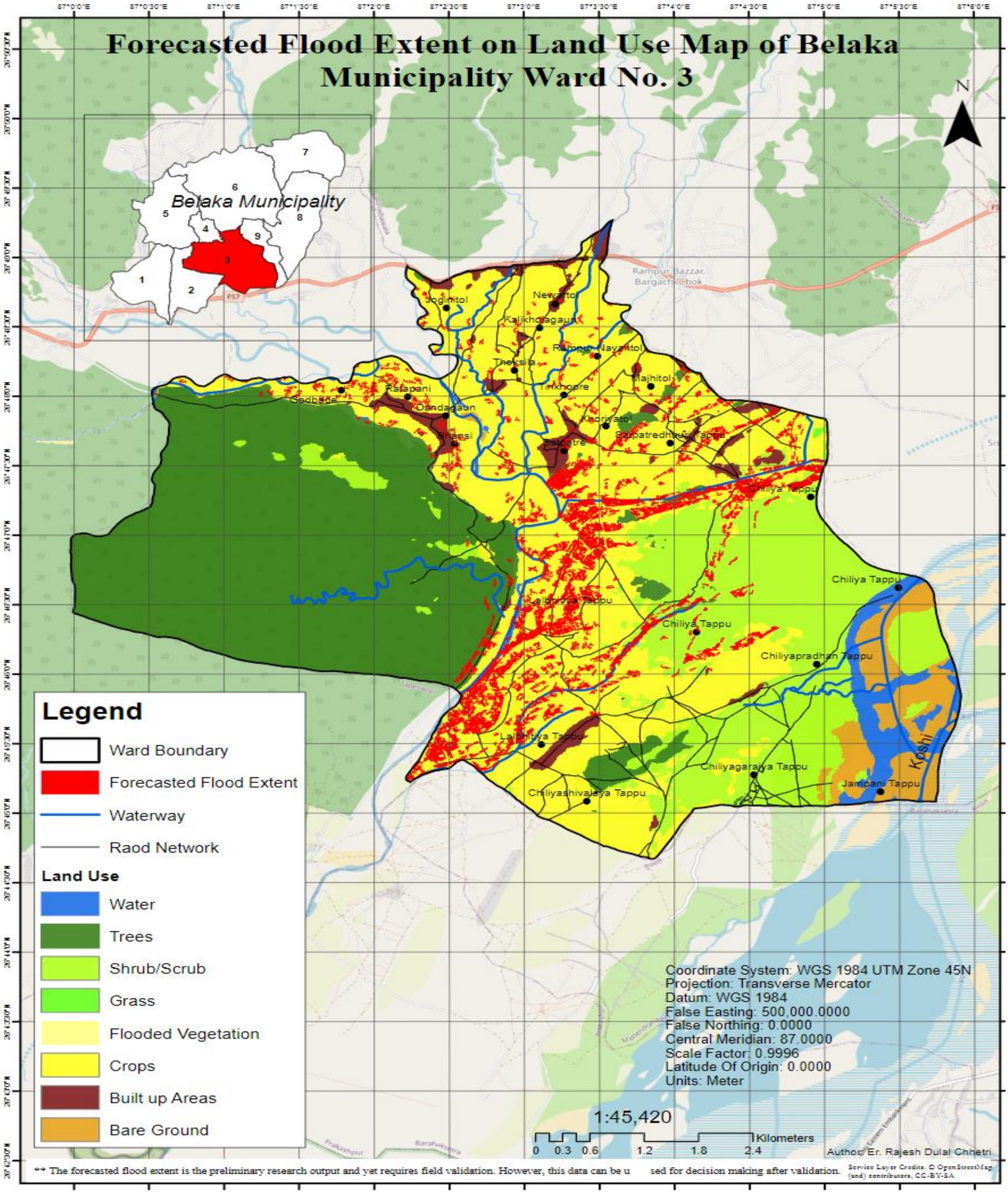
Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 3
Belaka Municipality
Legend
Ward Boundary
Forecasted Flood Extent
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
1:45,420
Kilometers
0 0.3 0.6 1.2 1.8 2.4
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.
Koshi
Chiliya Tappu
Chiliyapradhan Tappu
Chiliyagarajya Tappu
Jampani Tappu
Chiliyashivalaya Tappu
Kalikhoragaun
Newartol
Theksila
Majhitol
Katapani
Dandagaun
Godbade

वडा न ४

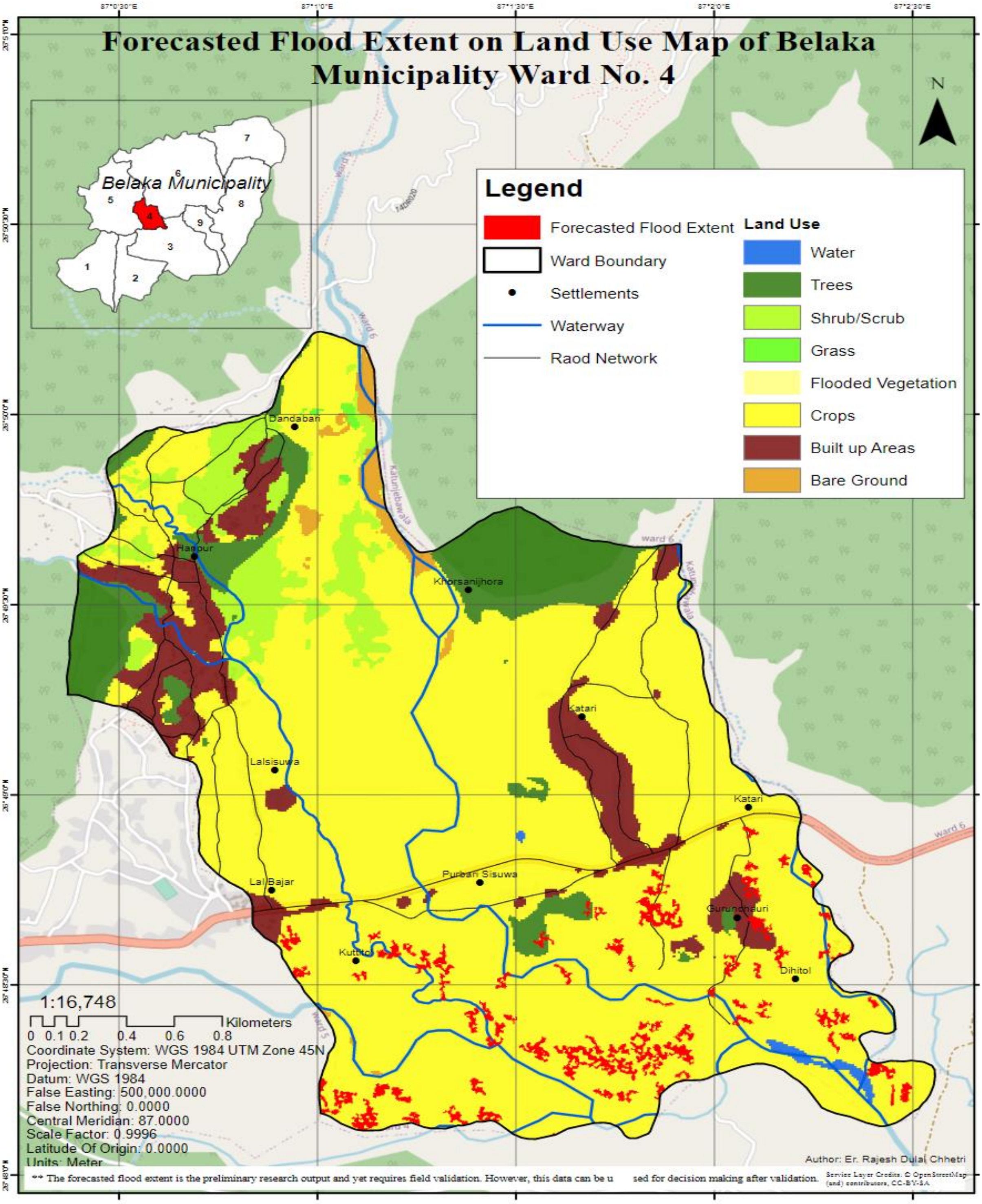

Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 4
N
Belaka Municipality
Legend
Forecasted Flood Extent
Ward Boundary
Settlements
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
Dandaban
Harpur
Khorsanijhora
Katari
Lalsisuwa
Lal Bajar
Purbari Sisuwa
Gurundhauri
Kuttitol
Dihitol
1:16,748
Kilometers
0 0.1 0.2 0.4 0.6 0.8
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.

वडा न ५

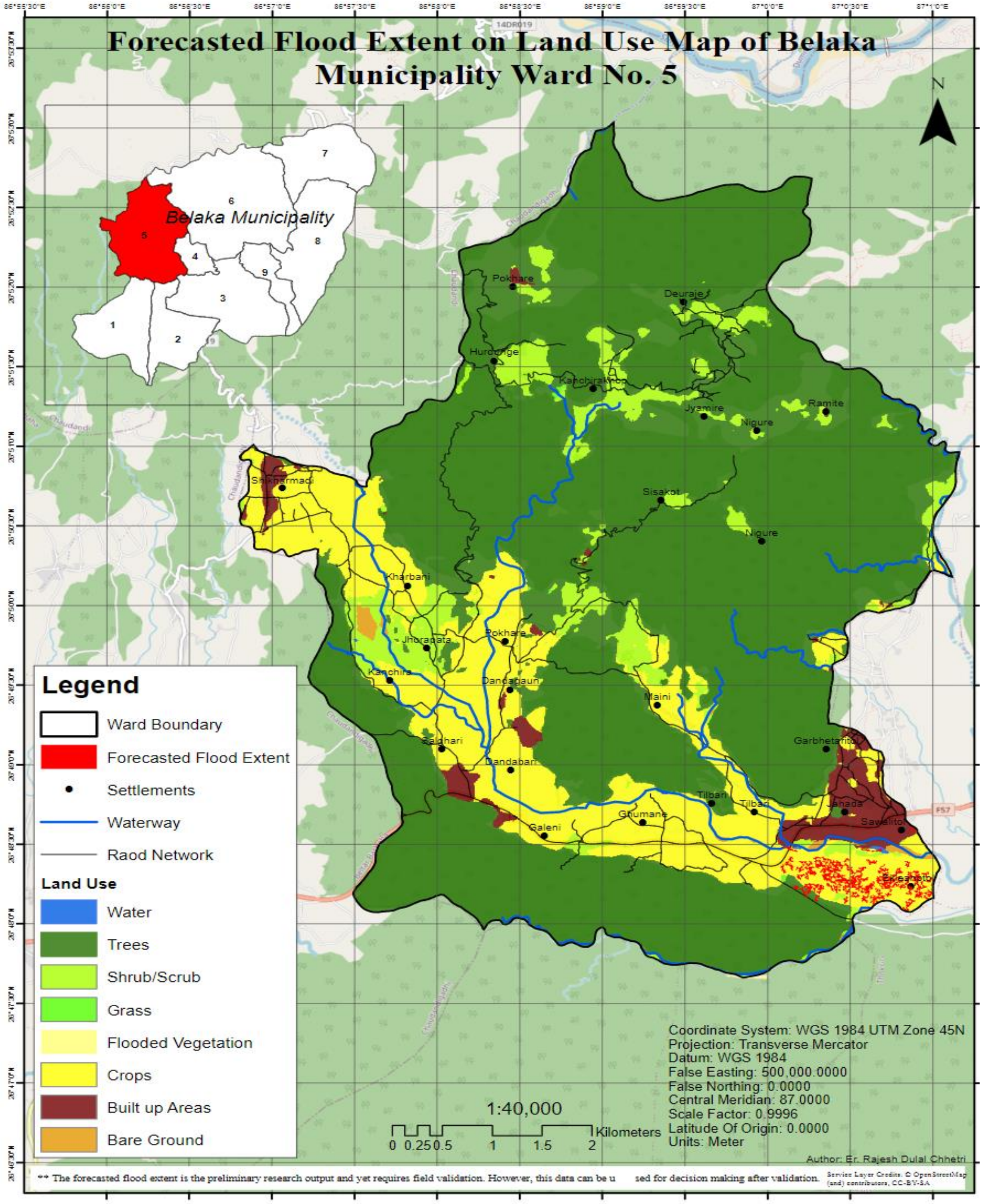

Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 5
N
Belaka Municipality
Legend
Ward Boundary
Forecasted Flood Extent
Settlements
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
1:40,000
0 0.25 0.5 1 1.5 2 Kilometers
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.

वडा न ६

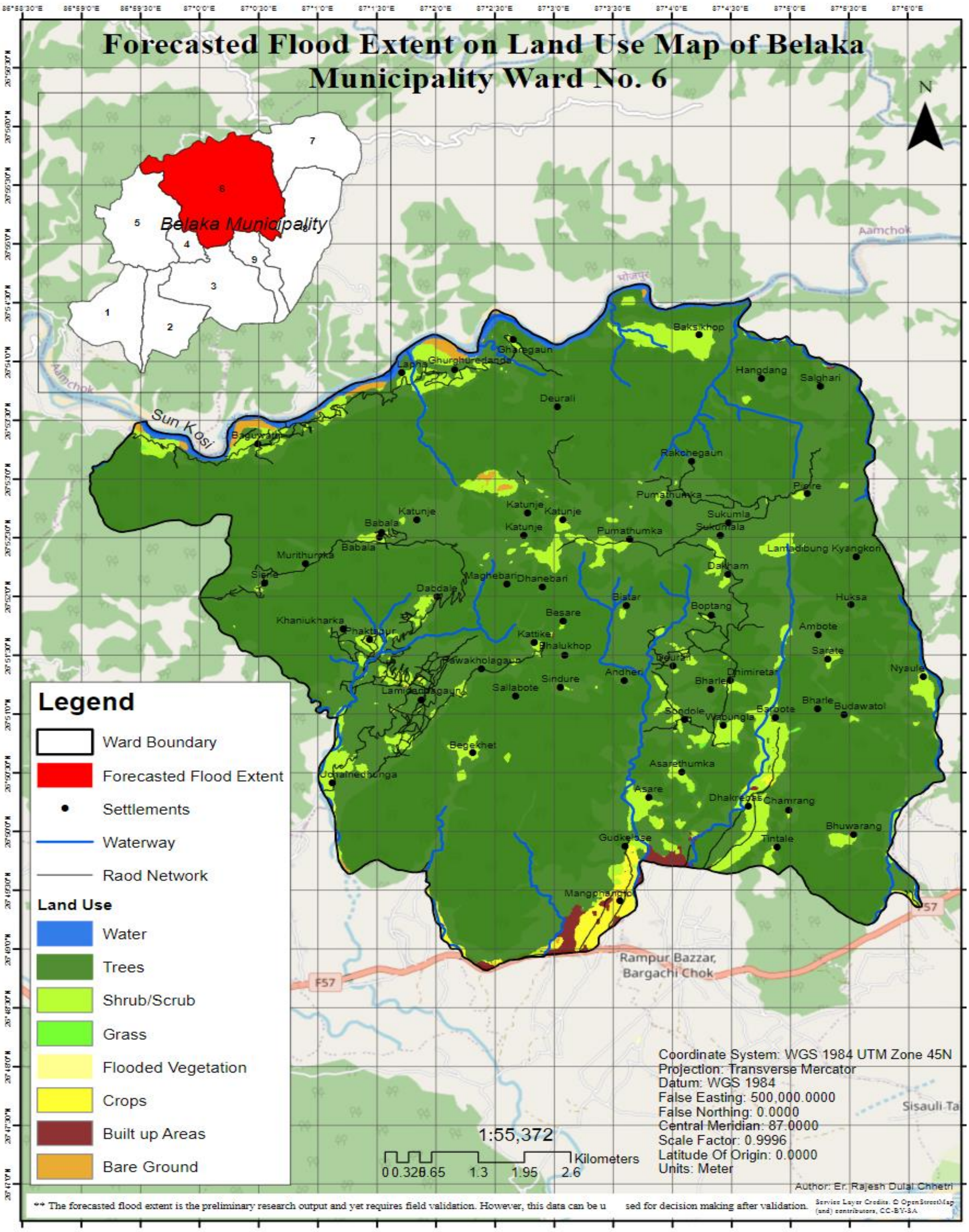
Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 6
N
Belaka Municipality
Legend
Ward Boundary
Forecasted Flood Extent
Settlements
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
1:55,372
0 0.325 0.65 1.3 1.95 2.6 Kilometers
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.
Sun Kosi
Rampur Bazzar, Bargachi Chok
F57

वडा न   ७

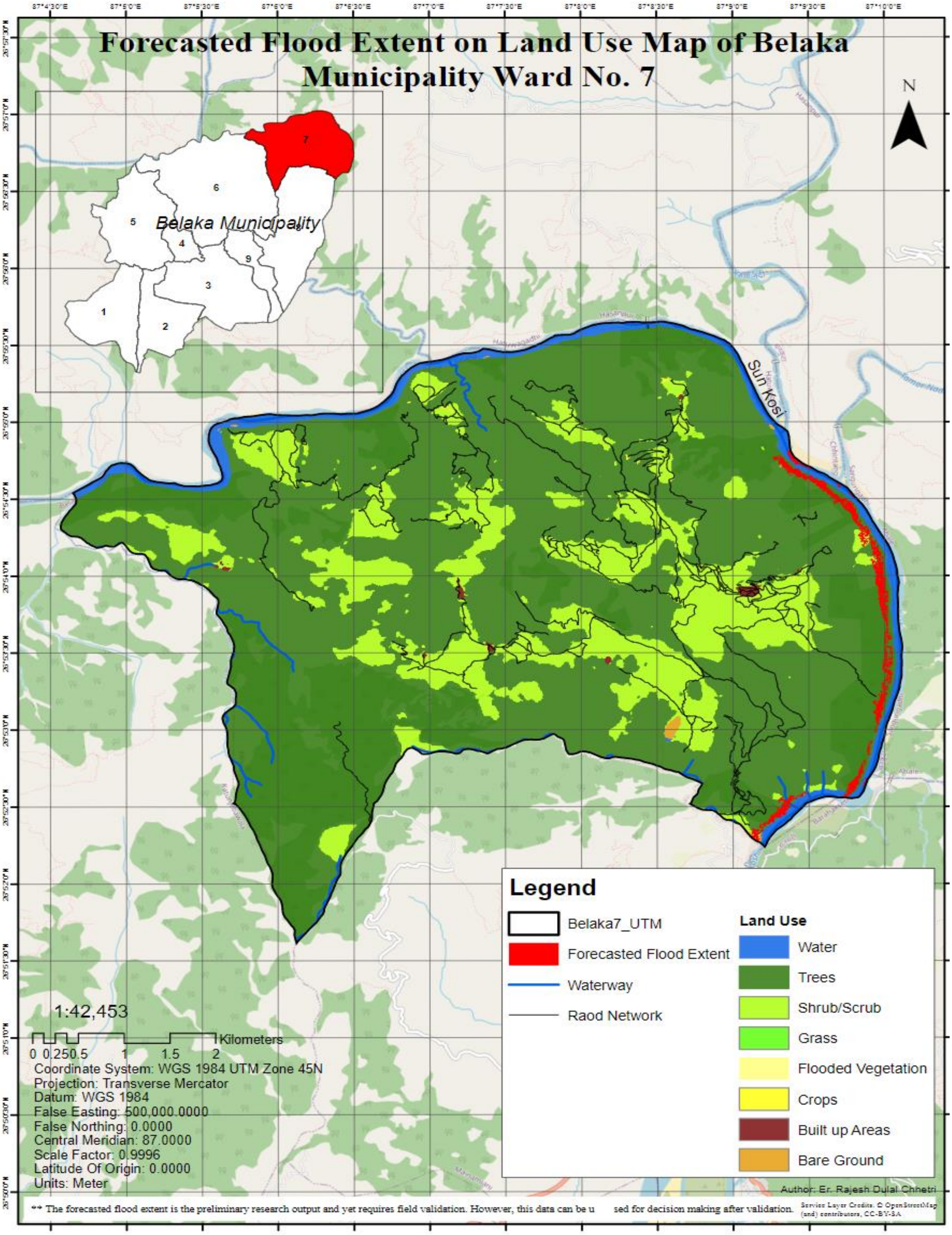

Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 7
N
Belaka Municipality
Sun Kosi
Legend
Belaka7_UTM
Forecasted Flood Extent
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
1:42,453
0 0.25 0.5 1 1.5 2 Kilometers
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.
Service Layer Credits: © OpenStreetMap (and) contributors, CC-BY-SA

वडा न ८

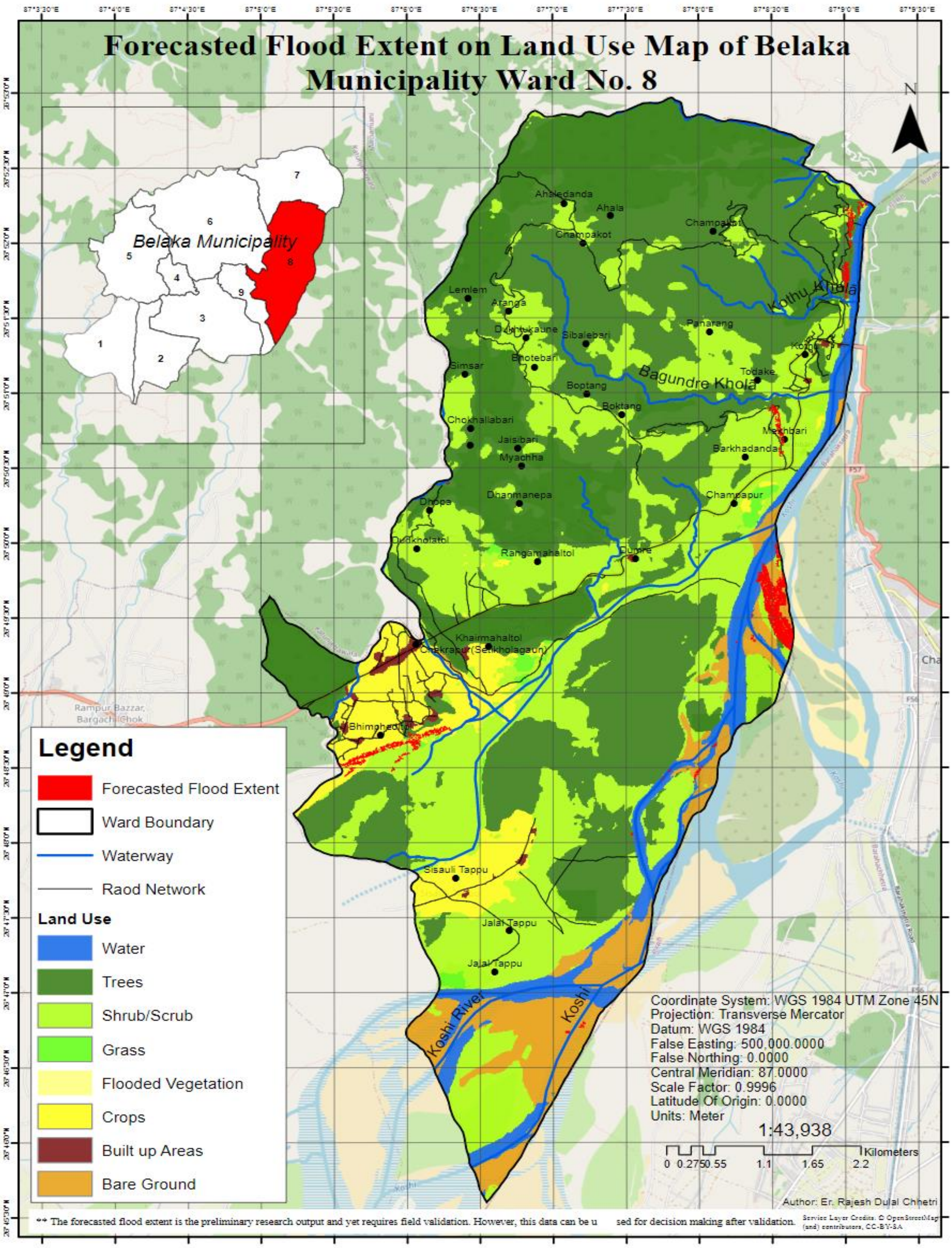

Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 8
N
Belaka Municipality
Legend
Forecasted Flood Extent
Ward Boundary
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
1:43,938
0 0.2750.55 1.1 1.65 2.2 Kilometers
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.
Koshi River
Koshi
Bagundre Khola
Kolhu Khola

वडा न ९

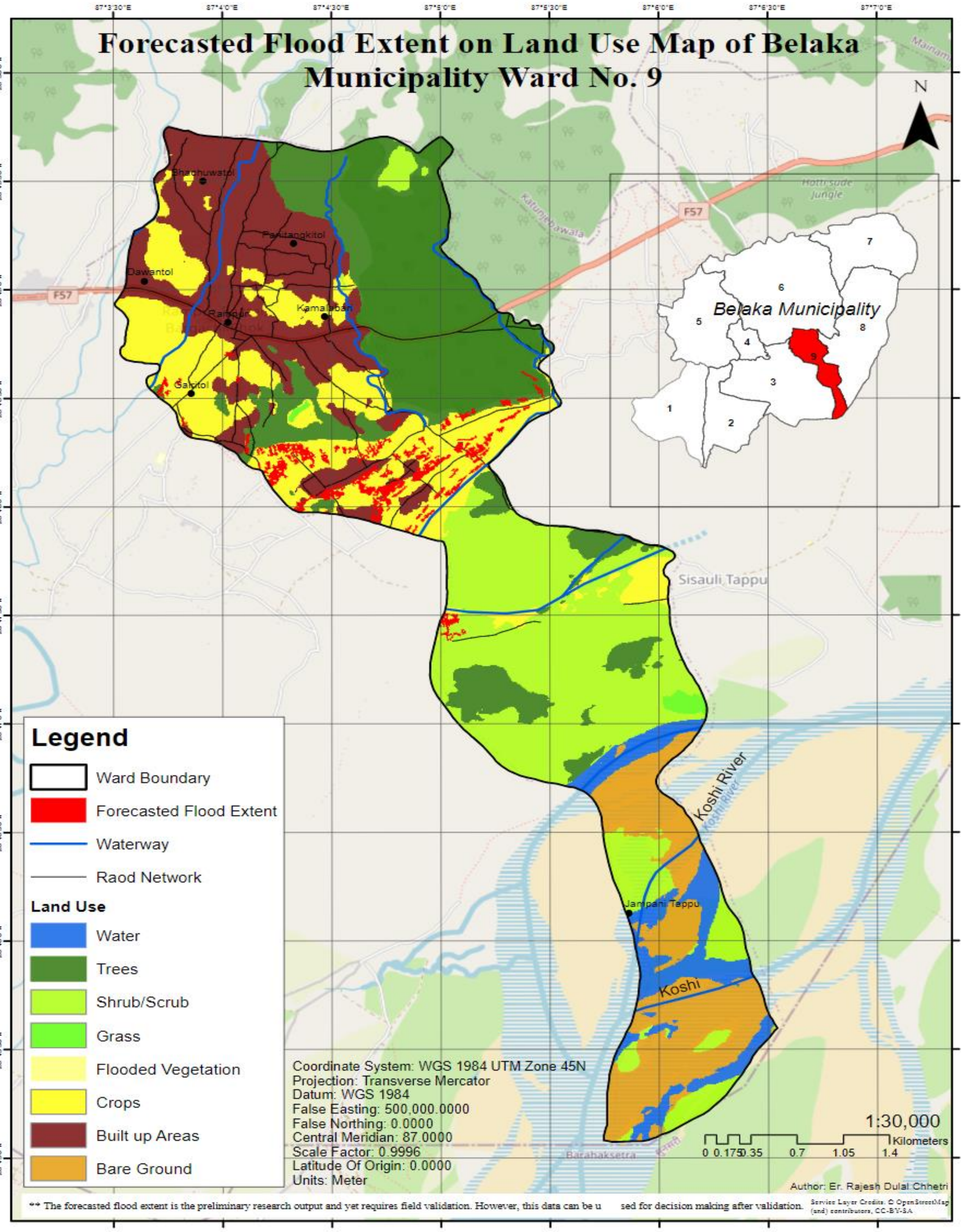

Forecasted Flood Extent on Land Use Map of Belaka Municipality Ward No. 9
N
Belaka Municipality
Sisauli Tappu
Koshi River
Koshi
Jampani Tappu
F57
Legend
Ward Boundary
Forecasted Flood Extent
Waterway
Raod Network
Land Use
Water
Trees
Shrub/Scrub
Grass
Flooded Vegetation
Crops
Built up Areas
Bare Ground
Coordinate System: WGS 1984 UTM Zone 45N
Projection: Transverse Mercator
Datum: WGS 1984
False Easting: 500,000.0000
False Northing: 0.0000
Central Meridian: 87.0000
Scale Factor: 0.9996
Latitude Of Origin: 0.0000
Units: Meter
1:30,000
0 0.175 0.35 0.7 1.05 1.4 Kilometers
Author: Er. Rajesh Dulal Chhetri
** The forecasted flood extent is the preliminary research output and yet requires field validation. However, this data can be used for decision making after validation.

सन्दर्भ सामग्री

१. नगर प्रार्श्वचित्र २०७५, बेलका नगरपालिका
२. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८, उदयपुर
३. वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम २०७८/७९, बेलका नगरपालिका
४. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (संघीय सरकारबाट पारित)
५. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
६. विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि २०७५
७. नगर विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५
८. नगरपालिकाको वेव पेज (Web page)